

PLATAFORMA
D'INFÀNCIA DE CATALUNYA

Informe sobre
**l'estat dels drets
de la infància i
adolescència a
Catalunya**

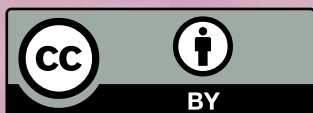
2023

Plataforma d'infància
de Catalunya

© Plataforma d'Infància de Catalunya
C/ Girona, 34 08010 Barcelona
pincat@tercersector.cat
<https://www.tercersector.cat/pincat>

- ▶ **Edició:** octubre de 2023
- ▶ **Citació recomanada:** "Informe sobre l'estat dels drets de la Infància i Adolescència a Catalunya 2023. Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCat). Barcelona, 2023".
- ▶ **Coordinació:** José Antonio Ruiz i Anna Sunyer
- ▶ **Redacció:** Judith Calabria
- ▶ **Disseny i infografia:** Toni Sánchez Poy

El coneixement s'ha de compartir.

Us animem a copiar, redistribuir, transformar i crear els continguts propis d'aquesta publicació, per a qualsevol finalitat.

Només us demanem que reconegueu l'autoria de la creació original.

ÍNDEX

Introducció ▶ 4

Eixos de treball ▶ 6

Context demogràfic de la infància i l'adolescència a Catalunya ▶ 8

1. Drets i Llibertats ▶ 10

Accés a dispositius i Internet ◆ 11

Consum de les TIC (Tecnologies d'Informació i Comunicació) ◆ 12

Bretxa digital ◆ 14

Conclusions ◆ 16

2. Violències ▶ 18

Violència sexual ◆ 20

Violència masclista ◆ 22

Violència en l'àmbit escolar ◆ 23

Violència digital ◆ 24

Conclusions ◆ 25

3. Entorn familiar, inclusió i pobresa ▶ 28

Pobresa infantil ◆ 30

Habitatge ◆ 32

Cost de criança ◆ 33

Ajuts per combatre la pobresa infantil ◆ 35

Sistema de protecció ◆ 36

Conclusions ◆ 37

4. Discapacitats ▶ 40

Discapacitat i sistema de protecció ◆ 42

Conclusions ◆ 42

5. Salut i benestar ▶ 44

Salut i pobresa ◆ 46

Salut sexual i reproductiva ◆ 48

Salut i addiccions ◆ 48

Salut mental ◆ 49

Atenció a la infància i adolescència ◆ 50

Conclusions ◆ 52

6. Educació, lleure i activitats culturals ▶ 54

Educació i Pobresa ◆ 56

Abandonament escolar ◆ 57

Alumnes amb necessitats especials (NESE) ◆ 59

Activitats de lleure educatiu fora d'horari escolar ◆ 60

Conclusions ◆ 63

7. Mesures excepcionals de protecció ▶ 66

Conclusions ◆ 68

Conclusions Generals ▶ 70

Síntesi dels principals reptes de l'Informe ▶ 72

Bibliografia ▶ 74

INTRODUCCIÓ

La Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT) ha impulsat l'elaboració de l'informe sobre l'estat actual de la garantia de drets d'infants i adolescents a Catalunya. Aquest document és una revisió dels principals indicadors i estudis que es van fer servir per redactar l'*Estudi per analitzar l'estat actual de la garantia de drets en matèria d'infància i adolescència*¹ publicat l'any 2021. D'aquesta manera es posen de manifest les principals dades per eixos temàtics, i els indicadors més significatius extrets d'estudis, informes, enquestes i estadístiques oficials per tenir una fotografia del moment actual.

Els eixos de treball agrupen els diferents articles de la Convenció sobre els Drets dels Infants i segueixen la mateixa estructura que l'Informe del Comitè de Drets dels Infants de l'ONU, informes complementaris a aquest, altres com els del Síndic de Greuges, el de la *Plataforma de Infància de España* o el d'UNICEF. També s'ha incorporat la relació de la principal normativa de referència.

La infància i adolescència representa gairebé el **18% de la ciutadania de Catalunya**, una xifra de 1.555.379¹ similar a la població de Barcelona. És, darrere d'Andalusia, la comunitat amb més infants i adolescents. Pel que fa al conjunt de les Illes, el

26,7% són unipersonals i el 33,6% estan formats per menors de 18 anys dependents.

Durant els darrers anys, ha augmentat la vulnerabilitat dels drets de la infància i adolescència de Catalunya. La situació de pobresa i exclusió en la qual es troben molts infants contrasta amb l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, i els seus Objectius aprovats per l'Assemblea General de les Nacions Unides el dia 25 de setembre de l'any 2015, amb l'objectiu de fer del món un lloc més just i sostenible socialment, econòmicament i mediambientalment, en el qual els drets humans siguin l'eix vertebrador i on cap persona quedi enrere.

El 13% de les entitats del Tercer Sector Social treballen per la infància i l'adolescència². Per poder garantir els drets dels infants, és imprescindible que les entitats socials vegin la seva tasca reconeguda i que disposin dels recursos necessaris per dur a terme els seus programes de la manera més efectiva possible.

Per tal de millorar el nivell de cobertura dels diferents drets dels infants i adolescents a Catalunya, es proposen iniciatives per a cadascun dels eixos de treball descrits en aquest document, per a les diferents Administracions Públiques i també reptes per a les entitats socials.

¹ Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) 2023. Població de 0-19 anys

² Dades del Baròmetre del Tercer Sector Social. Edició 2022

NORMATIVA DE REFERÈNCIA

- › [la Convenció sobre els drets de l'infant de 1989](#)
- › [la Convenció dels drets de les persones amb discapacitat de l'ONU](#)
- › [la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència \(LDOIA\)](#)
- › [La recomanació de la Comissió Europea "Invertir en infància, trencar el cicle de desigualtats" \(2013\)](#)
- › [L'Agenda 2030 dels objectius de desenvolupament sostenible \(ODS\) de les Nacions Unides \(2015\).](#)
- › [La primera Estratègia de la Unió Europea sobre els drets de la infància \(2021\)](#)
- › [LLei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència \(LOPIVI\).](#)

EIXOS DE TREBALL

El document s'estructura amb 7 eixos de treball per aprofundir en l'estat actual de la garantia de drets en matèria d'infància i adolescència. Aquests eixos agrupen els diferents articles de la Convenció sobre els Drets dels Infants i segueixen la mateixa

estructura que l'Informe del Comitè de Drets dels Infants de l'ONU, informes complementaris a aquest, altres com els del Síndic de Greuges, el de la *Plataforma de Infancia de España* o el d'UNICEF, entre altres.

1. Drets i llibertats

Participació política dels infants i adolescents i el seu accés a la informació mitjançant l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

2. Violències

Formes de violència física o psicològica que inclouen lesions, abusos, abandonament o tracte negligent, maltractament o explotació, inclosos els abusos sexuals en qualsevol dels seus àmbits vitals entre els quals destaquen el familiar, escolar i tecnològic.

3. Entorn familiar, cures alternatives, inclusió i pobresa

Aquells entorns de creixement i desenvolupament i els factors directes i indirectes que hi incideixen. Es fa especial incidència en la cobertura de les seves necessitats bàsiques o les situacions de risc davant les quals es poden trobar.

4. Discapacitat

Suposa un factor de vulnerabilitat que es posa especialment de manifest en referència a l'educació i en la situació d'aquest col·lectiu pel que fa a la violència. Aquest eix s'ha tractat també de manera transversal en tot el document.

5. Salut i Benestar

Estat de salut percebut i diagnosticat tant físic com mental així com hàbits de vida que poden incloure l'àmbit nutritiu i sexual.

6. Educació, lleure i activitats culturals

Formes d'aprenentatge que tenen lloc tant en espais escolars com en espais no escolars, en les diferents etapes vitals així com aquelles formes de lleure, joc, activitats recreatives i dret al descans dels infants i adolescents.

7. Mesures especials de protecció

Mesures de protecció internacional que s'apliquen en infants i adolescents migrats sols a Catalunya i les accions socials dutes a terme per la justícia juvenil adreçades als adolescents d'entre 14 i 18 anys.

CONTEXT DEMOGRÀFIC DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA A CATALUNYA

La infància i adolescència representa gairebé el **18% de la ciutadania de Catalunya**, una xifra de 1.555.379³ similar a la població de Barcelona. El 52% són de sexe masculí i el 48%, femení. Des del 2018 l'evolució del pes de la població infantil i adolescent a Catalunya ha anat disminuint, passant del 18,5% al 17,6% en 5 anys.

D'aquest 17,6%, un terç correspon a la primera infància amb 379.572 nens i nenes de 0-5 anys, un terç a la infància amb 474.064 nens i nenes de 6-11 anys i l'altre terç a l'adolescència amb 527.939 joves entre 12-17 anys.

Segons dades de l'INE⁴, a Espanya hi ha 9.112.108 infants i adolescents entre 0-19 anys, dels quals 172.200 tenen algun tipus de discapacitat, dels quals 113.400 són nens (66%) i 58.800 nenes (34%). El 94% (162.559⁵) tenen un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 33%.

Segons dades d'aquest 2023, a Catalunya⁶ hi ha 2.432 infants amb **discapacitat** entre 2 i 4 anys i 31.002 entre 5 i 15 anys que representa un **3,4% del total d'infants i adolescents**. 6 de cada 10 tenen una discapacitat intel·lectual, 2 de cada 10 una discapacitat física i la resta tenen una discapacitat auditiva, visual o física-intel·lectual.

A Catalunya, el **84,3% dels infants i adolescents de 0-17 tenen nacionalitat espanyola** mentre que el 15,7% la tenen d'origen estranger (216.907). 8 de cada 10 infants i adolescents tenen nacionalitat espanyola i 2 de cada 10 nacionalitat estrangera.

3 Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) 2023. Població de 0-19 anys

4 Instituto Nacional de Estadística (INE) 2022, Resultados de la aplicación en viviendas familiares de la Encuesta de Discapacidad, Autonomía personal y situaciones de Dependencia 2020 (EDAD – Hogares 2020)

5 Base Estatal de Datos de Personas con Valoración del Grado de Discapacidad (BEPD). Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO), 31/12/2020.

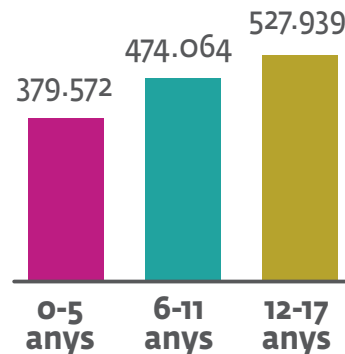
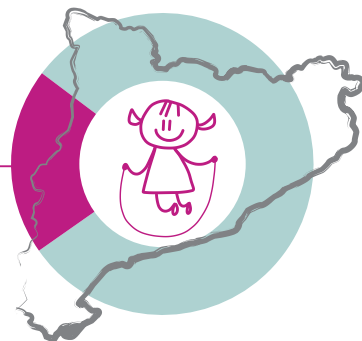
6 Idescat i Departament de Drets Socials 2023

Catalunya

2022

Infants i adolescents
20% ciutadans de Catalunya (1.555.379)
similar a tota la població de Barcelona

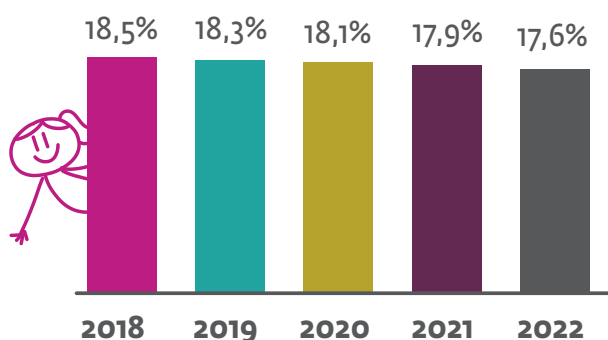

33.434 (2%)

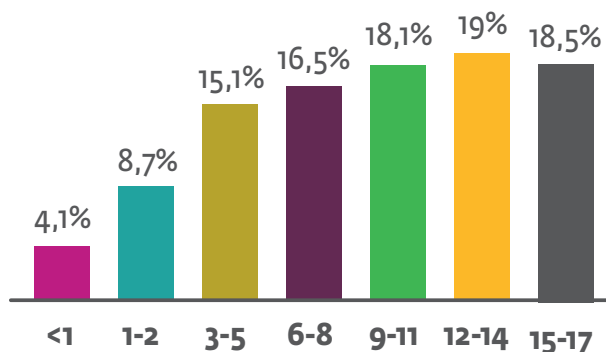
[entre 2-15 anys] amb discapacitat

Evulció del pes de la població infantil i adolescent. Catalunya

Distribució segons grup d'edat Catalunya, 2022

Distribució segons el sexe. Catalunya, 2022

Pes de la població infantil i adolescent (0-17 anys) de nacionalitat estrangera. Catalunya, 2022

7 Drets i Llibertats

Per drets i llibertats s'entén la participació política dels infants i adolescents concebuda de forma àmplia, incorporant els drets civils i vinculats a la participació i l'accés que tenen infants i joves a la informació mitjançant l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i altres mitjans.

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › [Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials.](#)
- › [Llei d'Educació 12/2009, del 10 de juliol.](#)
- › [Decret 200/2013, de 23 de juliol, dels consells de participació territorial i nacional dels infants i els adolescents de Catalunya.](#)
- › [Ordre BSF/12/2014, de 23 de gener, del Cens d'entitats juvenils.](#)
- › [Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència.](#)
- › [Decret 267/2016, de les activitats d'educació en el lleure en les quals participen menors de 18 anys.](#)
- › [Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.](#)
- › [Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència \(LOPIVI\).](#)

PRINCIPALS DADES

Les dades són alarmants: **1 de cada 3 adolescents d'Espanya fa un ús problemàtic d'Internet i les xarxes socials⁷, i 1 de cada 5 podria tenir una addicció als videojocs⁸.**

7 Fins a data d'avui, l'OMS només reconeix l'addicció al joc i als videojocs com les dues úniques addiccions "sense substància". Suggereix el terme "ús problemàtic d'Internet" per referir-se a la possible addicció a Internet i les xarxes socials, sense arribar a incloure'l als manuals diagnòstics. Aquest ús es caracteritza per un alt grau d'interferència a la vida quotidiana, amb un impacte tant a nivell personal, com familiar, acadèmic o laboral, podent anar acompanyat d'una simptomatologia a nivell clínic.

8 Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. UNICEF Espanya 2021.

ACCÉS A DISPOSITIUS I INTERNET

A Catalunya, l'any 2021 un **99% de les llars tenia accés a un telèfon intel·ligent**. Situant la mitjana d'edat d'accés al **primer mòbil als 11 anys**. La disponibilitat⁹ d'un **dispositiu mòbil dels infants catalans d'entre 10 i 15 anys és d'un 69%**, però si ens fixem en aquelles llars vulnerables¹⁰ aquest **percentatge es redueix al 57,5%**.

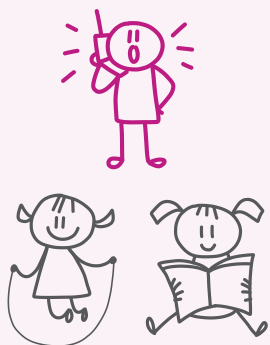
9 Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies de la informació i la comunicació a les llars. Idescat 2022

10 Considerem vulnerables aquelles llars en que els ingressos mensuals són inferiors als 900€.

11 anys:
Mitjana
d'accés
al primer
mòbil

Pel que fa a l'accés a l'ordinador a les llars catalanes, l'any 2022 ens trobàvem davant d'un **14% de llars de mitjana que no disposaven d'un ordinador**. Encara més, si ens fixem en les llars en situació de vulnerabilitat, **aquest percentatge ascendeix fins al 36% i baixa fins al 2% a les que tenen uns ingressos superiors a 2.500€**. Es pot afirmar que la infància i adolescència de famílies amb menys renda tenen menys accés a ordinadors, internet i mòbils.

1 de cada 3
adolescents
d'Espanya fa un
ús problemàtic
d'Internet i les
xarxes socials

El mateix succeeix si ens fixem en l'**accés a Internet: un 2,6% del total de llars no hi té accés, el percentatge incrementa en un 7% en el cas de les llars en situació de vulnerabilitat**.

CONSUM DE LES TIC (TECNOLOGIES D'INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ)

En l'àmbit estatal, de mitjana l'any 2022 un 93% dels i les joves feia un ús habitual d'ordinador i el 69,5% d'un telèfon mòbil¹¹. Per sexe, les nenes usen més ordinadors i mòbils (0,3 i 2,3 punts més, respectivament), i els nens les superen en l'ús d'Internet (0,9 punts més). Per edat, **l'ús de TIC creix a mesura que augmenta l'edat de la població adolescent, sobretot a partir dels 13 anys**.

La infància de 0 a 8 anys que pertany a entorns desafavorits consumeix tecnologia durant 3 hores i 29 minuts de mitjana al dia, mentre que la infància de la mateixa edat d'entorns afavorits ho fa 1 hora i 50 minuts al dia. El mateix passa en la franja de 8 a 12 anys (5 hores i 49 minuts respecte de 3

¹¹ INE (2022). Encuesta sobre equipamiento y uso de tecnologías de información y comunicación en los hogares

hores i 59 minuts) i de 12 a 18 anys (8 hores i 7 minuts de pantalla respecte de 6 hores i 49 minuts)¹².

UNICEF alerta a l'estudi sobre l'impacte de la tecnologia en la població adolescent que **1 de cada 3 adolescents fa un ús problemàtic d'internet**. Les principals conclusions de l'estudi indiquen que el **91% dels i les adolescents es connecta a Internet pràcticament cada dia, i el 94% tenen un mòbil amb accés a Internet**. La meitat dels adolescents espanyols dediquen 5 hores diàries, durant el cap de setmana, a navegar per internet. El 31,5% passa aquest temps connectat entre setmana. Una cinquena part ho fa a partir de les 12h de la nit pràcticament diàriament. Gairebé el 60% dormen amb el mòbil o la tauleta a l'habitació; una xifra similar a la dels qui porten el telèfon a classe. El 44% es connecta per no sentir-se sol, el 58%, per fer amics i el 6,7% l'utilitza a l'aula per a usos no educatius.

A la ciutat de Barcelona el 47% d'infants d'entre 8 i 11 anys de Barcelona tenen un telèfon mòbil abans d'arribar a l'institut¹³. De tots aquests infants, al 75% li resulta difícil deixar d'utilitzar Internet, mentre que també un

altre 75% admet que hauria de fer-lo servir menys.

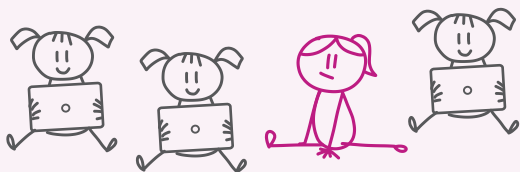

Al conjunt de l'Estat, **l'addicció als videojocs entre els i les joves de 14 a 18 anys espanyols ha augmentat l'any 2021 del 6% al 7%**, sent més prevalent en la població de sexe masculí. El 20% dels estudiants de 14 a 18 anys ha jugat amb diners en línia i/o presencialment almenys un cop, i predominen per tipus els videojocs, apostes esportives i esports electrònics¹⁴.

12 The Common Sense Census: Media Use by Tweens and Teens 2019

13 Enquesta de satisfacció infantil, Ajuntament de Barcelona 2022.

14 Informe sobre Adicciones Comportamentales 2021: Juego con dinero, uso de videojuegos y uso compulsivo de internet en las encuestas de drogas y otras adicciones en España 2022.

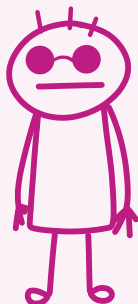

un **27%** d'infants 10 a 15 anys, de llars en situació de vulnerabilitat, **no havien utilitzat en els darrers 3 mesos un ordinador o una tauleta**

BRETXA DIGITAL

En el cas de la infància i adolescència, la bretxa digital, en el sentit de no disposar dels recursos tecnològics necessaris per accedir i desenvolupar-se en l'entorn digital, afecta de manera especial alguns dels drets reconeguts en la Convenció dels Drets de l'Infant, entre els quals l'educació.

40% dificultats accés ja que no poden accedir a les seves funcionalitats

Per mesurar la bretxa digital, ens hem fixat les dades més recents publicades per l'IDESCAT de l'any 2022 que reflecteixen que a Catalunya **un 27% d'infants 10 a 15 anys, de llars en situació de vulnerabilitat, no havien utilitzat en els darrers tres mesos un ordinador o una tauleta i el 7% no havia accedit a internet**¹⁵. Mentre que aquests dos percentatges són del 0% en el cas dels infants que resideixen en llars amb ingressos de més de 2.500 euros mensuals.

En el cas d'infants, adolescents i joves, la majoria dels casos la connexió és permanent i, quan aquesta connexió permanent no es pot donar, s'evidencien les desigualtats en les possibilitats de connexió (quedar fora dels espais de socialització digitals, limitacions en el seguiment de l'activitat educativa, etc.). Addicionalment, aquest col·lectiu també presenta conseqüències negatives de la connexió permanent, com la sensació de disponibilitat continua o dificultats per desconnectar. A causa de la pandèmia, els col·lectius en risc per la bretxa digital han rebut un impacte molt gran en l'educació, el que provoca un augment de les desigualtats socials en la infància¹⁶.

¹⁵ Enquesta sobre equipament i ús de les TIC a les llars. IDESCAT 2022.

¹⁶ Estudi sobre la bretxa digital. Generalitat de Catalunya.

Segons un estudi sobre bretxa digital a Catalunya, elaborat per la Fundació Ferrer i Guàrdia i que incidia en diferents col·lectius en situació de vulnerabilitat, la infància amb discapacitat tenia problemes **en la usabilitat i l'accessibilitat**. De fet, més del **15% de persones amb discapacitat asseguren que els dispositius TIC que utilitzen no s'adapten a les seves necessitats**, i gairebé el **40% no poden accedir a algunes de les funcionalitats que ofereixen**¹⁷. Tot i que més del 90% de les persones enquestades amb una discapacitat física tenen accés a un telèfon mòbil amb internet i un 80% tenen accés a un ordinador.

Els infants han de poder participar de les polítiques que els afecten, sent escoltats d'acord amb el seu grau de maduresa. Aquesta participació cal que sigui real, significativa, diversa i inclusiva, de manera que cal treballar especialment per a garantir-la a aquells nens i nenes, nois i noies de col·lectius en situació més vulnerable.

A Catalunya, existeixen diferents experiències o pràctiques col·lectives en forma de **consells d'infants, audiències públiques a nois i noies, plenaris infantils i òrgans similars**. Tot i això **no són suficients per**

poder considerar que la participació social de la infància a Catalunya sigui una realitat. En general, no existeixen dades per a la seva anàlisi.

Tanmateix, quan es fa referència a la participació infantil es fa a través de la intermediació de les persones adultes. **Com a ciutadania de ple dret, la infància i l'adolescència ha de poder fer ús d'una participació real, activa i directa, sobretot en allò que l'afecta directament**.

Els i les joves que durant la seva infància han participat en òrgans de participació infantils tenen una major acció participativa i un ideal més complet i complex de ciutadania efectiva. Per tant, podem afirmar que la participació infantil contribueix a la formació d'una ciutadania compromesa que comporta l'exigència de drets, el compliment de deures i la contribució al bé comú.

¹⁷ Drets digitals d'infants i adolescents a Catalunya. Projecte en el marc de la Carta catalana per als drets i les responsabilitats digitals. Direcció General de Societat Digital, Departament d'Empresa i Treball. Fundació Ferrer i Guàrdia, 2022.

CONCLUSIONS

Pel que fa a l'accés a dispositius i Internet, veiem que pràcticament totes les llars catalanes disposen d'un telèfon intel·ligent, el que incrementant la seva presència des del 2017 (97%), 2019 (98%) i arribant el 2021 al 99% del total de les llars catalanes.

En canvi, si ens fixem en la disponibilitat d'un telèfon mòbil de la infància en situació de vulnerabilitat de 10 a 15 anys s'ha passat d'un 70% el 2018 al 57,5% el 2022, un 13% menys. A més, les dades situen la mitjana d'accés al primer mòbil als 11 anys.

Si comparem les dades de l'anterior informe en relació amb les llars sense ordinador constatem que s'ha passat d'un 42,6% el 2018 al 36,10% el 2022 del total de llars en situació de vulnerabilitat. Per tant, en aquests 4 anys hi ha hagut una reducció del 6,5% de les llars vulnerables que no disposaven d'ordinador.

La bretxa digital fa especial incidència a les persones vulnerables, on ha augmentat significativament, en un 21% des del 2020, les llars que no han utilitzat un ordinador o tauleta en els darrers 3 mesos. Les dades milloren tímidament, en un 4%, pel que fa a l'accés a la xarxa, reduint-se al 7% les llars vulnerables que no havien accedit a Internet en els darrers 3 mesos enfront de l'11% del 2020.

No existeixen dades per poder valorar la participació infantil a Catalunya, i caldria que almenys la Generalitat pogués publicar les dades dels consells d'infància i adolescència de Catalunya actius i informació sobre infants i adolescents que hi han participat. Actualment, hi ha 82 consells, 10 d'adolescents, 62 infants, i 10 d'infants i adolescents.

Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es proposa a les Administracions Públiques:

- ▶ Sensibilitzar i formar infants en drets i vulneracions, a més de visibilitzar situacions de risc social i de minories en general.
- ▶ Promoure l'associacionisme a través de la difusió de programes i de la potenciació dels serveis de prevenció i joventut, generant així xarxa entre infants i adolescents.
- ▶ Crear espais per donar veu i permetre la participació en primera persona d'infants i adolescents per conèixer l'opinió d'aquests i incorporar-la en la presa de decisions.

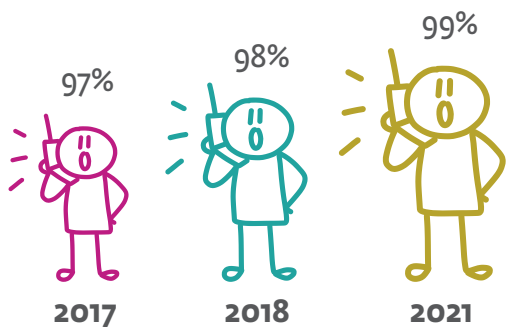
Com a entitats del Tercer Sector, es plantejen els següents reptes:

- ▶ Crear mecanismes i plataformes de participació i difusió d'idees i propostes de la infància i adolescència en l'àmbit de les entitats socials i els seus òrgans de govern.

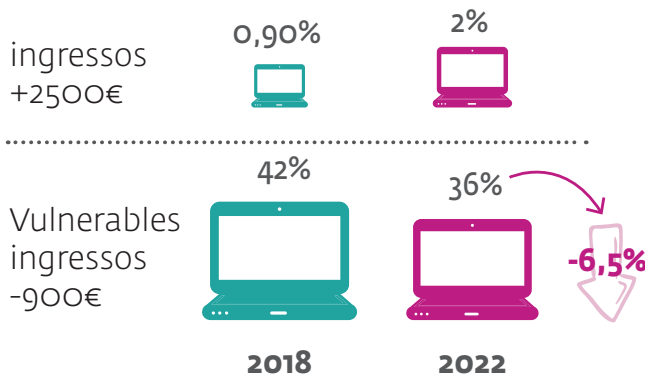

ACCÉS A DISPOSITIUS I INTERNET

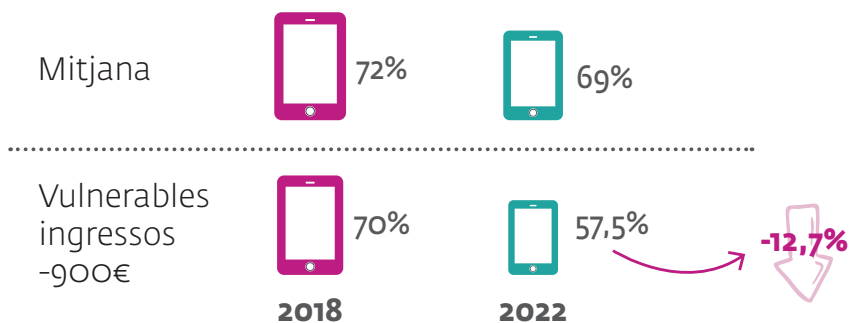
Llars accés smartphone

Llars sense ordinador

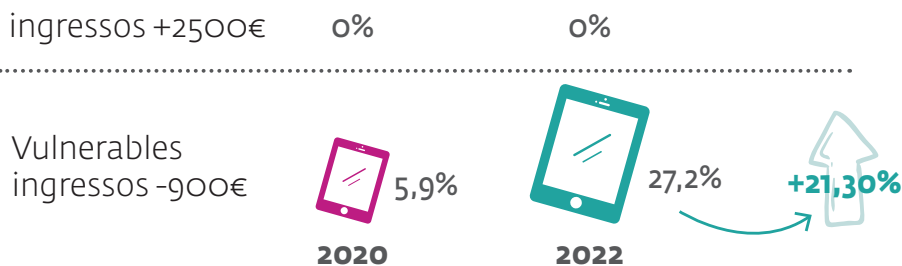

Disponibilitat mòbil [infants 10-15 anys]

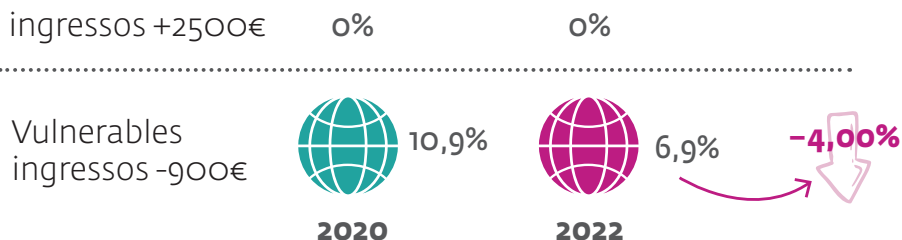

BRETXA DIGITAL

No ús ordinador /tauleta anteriors 3 mesos, llars [infants 10-15 anys]

No ús internet anteriors 3 mesos, llars [infants 10-15 anys]

2 violències

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix el maltractament infantil com tots els tipus de violència física o psicològica, abús sexual, desatenció, negligència i explotació comercial o d'altres tipus que causen o poden causar un dany a la salut, desenvolupament o dignitat de l'infant, o posar-ne en perill la supervivència en el context d'una relació de responsabilitat, confiança o poder. L'exposició a la violència en l'àmbit de la parella també s'inclou en aquesta definició.

La violència envers la infància i adolescència és un greu problema de salut pública que pot implicar greus conseqüències per a la salut física i mental, el desenvolupament de la personalitat i la dignitat d'infants i adolescents.

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › [Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies, la Generalitat de Catalunya.](#)
- › [Llei Orgànica 1/2004, del 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.](#)
- › [Llei Orgànica 3/2007, del 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes.](#)
- › [Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència \(LDOIA\).](#)
- › [La Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.](#)
- › [Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència.](#)
- › [Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.](#)
- › [Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència \(LOPIVI\).](#)
- › [Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual](#)

PRINCIPALS DADES

En el període 2016-2021 **han augmentat un 51,3% les denúncies per violència sexual amb víctimes menors d'edat** (de 947 a 1.463), **i també un 8,2% les denúncies per violència masclista a infants** (de 1.827 a 1.977)¹⁹.

18 Aquesta modificació inclou per primera vegada el concepte de "violència digital" i amplia els supòsits de "violència institucional".

19 Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

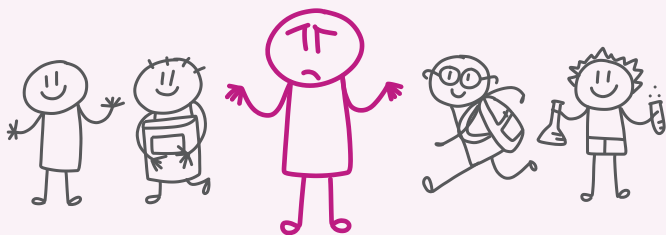
Fins al mes de juny del 2023, un total de 387 infants han estat registrats al portal RUMI²⁰ per sospita de maltractament, el total de l'any 2022 va ser de 729 registres²¹.

20 El RUMI-Salut és l'instrument que facilita la col·laboració i coordinació interinstitucional, entre els professionals dels centres hospitalaris de la xarxa hospitalària d'utilització pública que tenen servei de pediatria i els professionals de protecció. Dóna informació necessària i millora l'eficàcia en el procés de detecció de maltractaments infantils, així mateix, permet disposar d'una estadística del maltractament infantil

21 Memòria Agència de Salut Pública de Catalunya, 2021.

No hi ha dades recents sobre infants amb discapacitat a Catalunya. En l'àmbit mundial, **1 de cada 3 infants amb discapacitat al món ha patit violència física o emocional** en algun moment de la seva vida, segons un estudi publicat a la revista The Lancet Child & Adolescent Health aquest 2022 que ha utilitzat dades de més de 16 milions de menors d'edat de 25 països.

1 de cada 5 infants i adolescents estan condemnats a patir algun tipus d'abús sexual abans dels 17 anys

VIOLÈNCIA SEXUAL

L'OMS alerta que **1 de cada 5 infants i adolescents estan condemnats a patir algun tipus d'abús sexual abans dels 17 anys**. Segons les últimes dades del Ministeri de l'Interior, el 2021 a tota Espanya es van presentar 8.317 denúncies per delictes contra

la llibertat sexual que tenien com a víctimes menors de 18 anys. Save the Children conclou en un informe d'aquest 2023²² que **l'edat mitjana on comencen els abusos són els 11 anys i s'estima que només el 15 % dels casos d'abús sexual arriben a denunciar-se**. El perfil de l'agressor situa una persona coneguda de la víctima, de l'entorn familiar en un 40,6% i de l'entorn en un 42,3% (amistats de la família, educadors/es o altres professionals). L'informe assenyala que el 96% de les persones agressores no tenien registres anteriors per violència sexual, i és important destacar que en un 3,8% dels casos analitzats la víctima tenia algun tipus de discapacitat.

A Catalunya, la **violència sexual cap a infants ha augmentat els darrers cinc anys més del 70%**. L'any 2021 hi va haver 1.090 infants i adolescents menors d'edat víctimes de delictes d'abús sexual, amb un augment del 98,5% respecte de l'any 2017. També es van comptabilitzar 373 infants i adolescents menors d'edat víctimes de delictes d'agressió sexual, amb un increment del 40,2% respecte de l'any 2017. Si prenem com a referència aquests dos tipus de delicte, els casos han augmentat en aquest període un 79,5%. De gener a octubre de 2022, van haver-hi 1.297 denúncies

22 Save the Children (2023). Por una justicia a la altura de la infancia. Análisis de sentencias sobre abusos sexuales a niños y niñas en España

per delictes contra la llibertat sexual en què la víctima era menor d'edat, més que en tot l'any 2021 (1.227)²³.

Les noies d'entre 14 i 21 són les que més pateixen les violències sexuals. Segons el Departament d'Interior, a Catalunya **l'any 2021, les noies d'entre 12 i 23 anys són les que més havien denunciat haver patit abusos sexuals**²⁴ (49%, 1.237 de 2.528), mentre **que les noies d'entre 14 i 21 són les que més havien denunciat haver patit una agressió sexual**²⁵ (36%, 473 de 1.312). De les persones detingudes, l'11,4% són menors d'edat (200 de 1.479). En el cas delictes d'abusos sexuals, la franja d'edat amb més incidència en les persones detingudes menors d'edat és la de 16 a 17 anys (63,8%, 74 de 116), mentre que en el cas del delictes d'agressions sexuals, la franja amb més incidència és la dels catorze als disset anys.

²³ Dades Departament d'Interior.

²⁴ Es defineix abús sexual com un delictes que atempta "contra la llibertat o la indemnitat sexual d'una altra persona". La persona que abusa sexualment té una posició clarament de poder sobre la persona abusada, aquest poder es pot donar per la diferència d'edat, per un major control, una major maduresa psicològica i biològica. És per això que els infants són els que major risc tenen de patir abusos. Generalment no hi ha violència física en l'abús, però n'hi pot haver. És un delictes inclòs al Codi Penal.

²⁵ Es defineix agressió sexual com un atemptat "contra la llibertat sexual d'una altra persona, utilitzant violència o intimidació". És un delictes inclòs al Codi Penal.

Un 75,4% de l'alumnat de secundària considera que la gent de la seva edat pateix agressions sexuals i el 35,4% de l'alumnat afirma

11 anys: edat mitjana on comencen els abusos

Només el **15 % dels casos d'abús sexual** arriben a denunciar-se

haver patit algun tipus de violència sexual. Si ens fixem en les dades, **el 39,9% de l'alumnat és víctima de violències sexuals, especialment les noies amb un 58,5%**²⁶.

El 2022 va obrir a Tarragona, la primera **Barnahus** (casa dels infants, en islandès) de Catalunya per poder atendre a infants i adolescents víctimes de violència sexual. Des de

²⁶ Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya. Curs 2021-2022.

la seva obertura i fins al març de 2023, **s'hi ha atès 622 casos d'abús sexual infantil**²⁷.

622 casos d'abús sexual infantil - atesos a la primera Barnahus fins al març 2023

VIOLÈNCIA MASCLISTA

Segons les dades que proporciona el Departament d'Interior, les dones assassinades a Catalunya en els darrers deu anys en l'àmbit de la parella tenien fills i filles a càrrec en un 48,9% dels casos de mitjana. Des del gener fins al novembre del 2022, el 16,7% de les dones assassinades tenien fills i filles a càrrec. Els darrers cinc anys, l'increment de víctimes menors d'edat ha estat del 9,3%, mentre que en la darrera dècada, aquest increment ha estat del 105,7%, més

²⁷ Dades Departament de Drets Socials.

del doble. Les dades assenyalen que pràcticament **2 de cada 3 víctimes són nenes o noies** (62,2%).

La victimització en la infància també té un efecte estadísticament significatiu per a tots els àmbits i en l'àmbit de la no parella. **La probabilitat de patir violència des dels 15 anys és entre 5 i 6 vegades més gran per a les dones que han estat víctimes en la infància pel que fa a les dones que no han sofert cap fet en la infància.** Cal destacar que fins al tercer trimestre del 2022, **el 49,1% de les dones ateses per violència masclista al telèfon 900 900 120 tenia filles o fills en el nucli familiar i un 43,5% en tenia de menors de 18 anys**²⁸.

Si ens fixem en les dades anuals, **l'any 2022 és el que hi ha hagut més víctimes menors d'edat ateses sumant un total 2.182** (amb 2 víctimes mortals, 1 de les quals considerada violència vicària²⁹), registrant una tendència a l'alça des del 2020 amb un total de 1.686 víctimes amb 1 mortal, al 2021 amb 1.977 víctimes amb 4 mortals. Aquest anys 2023, les dades

²⁸ Dossier Estadístic Violències Masclistes Observatori de la Igualtat de Gènere, 2022

²⁹ Es defineix violència vicària com qualsevol tipus de violència masclista exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare.

registrades fins al segon trimestre arriben a **1.125 víctimes**³⁰.

A les **llars en exclusió, el maltractament** també apareix com la contingència més estesa, ja que **és present en el 15,1% dels casos**, seguit pels problemes d'addiccions (7,2%) i la maternitat/paternitat adolescent els últims deu anys (7%)³¹.

En referència a l'**abús sexual en nenes i adolescents dins l'espectre autista**, hi ha estudis que corroboren les dificultats que tenen per diferenciar nivells d'intimitat, secrets negatius que haurien d'explicar-se per afavorir l'autoprotecció, claus de relació, dir no, demanar ajuda o diferenciar la situació d'abús³².

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT ESCOLAR

La **Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV)** ha rebut aquest curs 2022-2023 un total de **1.545 casos de possibles situacions de violència en l'àmbit escolar**. Aquestes dades

³⁰ Dades Departament d'Interior.

³¹ Informe sobre exclusió i desenvolupament social a Catalunya Resultats de l'enquesta sobre integració i necessitats socials. Fundació FOESA, 2021.

³² Bargiela & Stewart, 2016; van Wijngaarden-Cremers, 2019

contrasten amb les del curs anterior, quan del setembre del 2021 al setembre del 2022, hi va haver un total de 863 casos de violències comunicats, i 539 el curs anterior 2020-2021. **Aquesta xifra representa un 78% més.**

de les **dones assassinades** a Catalunya, en l'àmbit de la parella, tenien fills i filles a càrrec

D'aquests 1.545 casos, la majoria són per **bullying amb 682 casos d'assetjament entre alumnes; 445 de maltractament infantil i adolescent; 229 de violència masclista; 131 definits com a "altres"; 48 sobre salut mental** —que inclou intents de suïcidi, suïcidis consumats o violència

derivada d'un trastorn mental—, i 10 de racisme³³.

22,5% dels adolescents
ha patit assetjament o
ha assetjat algú per internet

només un 2,2%
creu que ha estat víctima
de ciberassetjament

El 84,4% de l'alumnat de Catalunya considera que hi ha alumnes que pateixen violència escolar als centres educatius del país. Un **64,4% de l'alumnat és víctima d'algun tipus de violència, independentment de la freqüència i un 41,8% té por de patir**

³³ Dades Unitat de Suport a l'Alumnat en situació de Violència (USAV).

violència escolar (a primària, aquest sentiment de por supera el 50%). Els **principals motius que declaren les víctimes de violència escolar són l'aspecte físic (38,7%), l'orientació sexual (12,7%), l'origen (12,5%) el fet de ser noi o noia (11,5%) o la manera de vestir (9,8%)**³⁴.

En col·lectius més vulnerables i amb una discapacitat més desconeguda o invisible, com l'autisme, les dades també són alarmants perquè un **33,5% de l'alumnat amb autisme no sap identificar si és víctima de l'assetjament escolar**. Això fa sospitar que les xifres podrien ser més altes entre els alumnes que pateixen algun tipus de violència a les escoles³⁵.

VIOLÈNCIA DIGITAL

Segons l'estudi d'UNICEF sobre l'impacte de la tecnologia en els adolescents un **22,5% dels adolescents ha patit assetjament o ha assetjat algú per internet**. Els adolescents, però, no en són conscients, ja que **només un 2,2% creu que ha estat víctima de ciberassetjament**³⁶.

³⁴ Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya. Curs 2021-2022.

³⁵ Situación del alumnado con trastorno del espectro del autismo en España. Confederación Autismo España, 2021.

³⁶ Es tracta d'un tipus de violència digital que pot tenir conseqüències penals, tal com recull l'article 169.1 del Codi Penal.

La majoria dels joves han acceptat desconeguts com a contactes i un 21% fins i tot ha arribat a quedar al món real. Un 42% ha rebut missatges de contingut sexual i, en un 10% dels casos, aquest missatge l'ha enviat un adult i contenia una proposició sexual³⁷.

El 16,4% de l'alumnat a Catalunya afirma que hi ha nois o noies que pateixen violència digital a la seva aula, i un 13,8% és víctima de violència digital. Un 6,3% de l'alumnat és víctima de ciberassetjament (accions negatives freqüents, una vegada o més a la setmana, per mitjans digitals). En ambdós casos, s'evidencia una victimització major entre les noies que entre els nois, especialment durant l'etapa de l'ESO³⁸.

Les conductes més habituals són les amenaces per obligar a fer coses que no es volen fer (41,2%) i els comentaris, missatges o gestos de contingut sexual (41%), a diferència de les conductes presencials. Es pot deduir que l'àmbit digital facilita accions que no es farien presencialment.

37 Impacte de la tecnologia en l'adolescència. Relacions, riscos i oportunitats. UNICEF Espanya 2021.

38 Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya. Curs 2021-2022

CONCLUSIONS

La Convenció dels Drets de l'Infant estableix que tots els Estats han de garantir estratègies i mecanismes que protegeixin la infància contra qualsevol forma de violència. En aquest sentit, és fonamental poder impulsar una cultura de prevenció, protecció/intervenció i reparació.

Al mes de maig del 2021 es va produir un avenç fonamental en la protecció davant de la violència dels infants i adolescents a Espanya amb l'aprovació de la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de Protecció a la Infància i Adolescència davant de la Violència (LOPIVI). Aquesta llei suposa un canvi de paradigma, confirmant que la prevenció és la clau per acabar amb la violència contra la infància.

D'altra banda, la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual i la seva reforma també preveu/recull avenços en relació amb la resposta del sistema i l'atenció a víctimes de violència sexual, entre les quals, la inclusió del model Barnahus com a model d'atenció integral. Tot i això, avui dia, no existeix un projecte de llei específic per a la creació d'una justícia especialitzada en violència contra la infància i existeixen moltes dificultats per aconseguir dades sobre aquesta realitat.

Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es proposen els següents punts a desenvolupar per les Administracions públiques:

- ▶ Protecció de la infància davant de qualsevol tipus de violència, en el marc de desenvolupament de les competències establertes a la LOPIVI.
- ▶ Facilitar els mecanismes de denúncia a infants i adolescents i agilitzar els terminis dels processos judicials perquè segons Save the Children el 24% dels judicis s'allarguen entre 2 i 3 anys, i els infants es veuen obligats a declarar diverses vegades amb el trastorn de revictimització que suposa.
- ▶ Augmentar els recursos professionals dels equips tècnics de justícia perquè puguin atendre amb qualitat l'increment de casos de violència sexual infantil per la futura creació de jutjats especialitzats.
- ▶ Fomentar la creació de torns d'ofici especialitzats en infants víctimes als Col·legis d'Advocacia i establir una formació inicial bàsica i una altra de continuada per als advocats del torn especialitzat.
- ▶ Assegurar proves preconstituïdes de qualitat, comptant amb un/a tècnic especialitzat/a en l'equip d'enregistrament. Elaborar, també, directrius perquè els equips psicosocials dels jutjats i de l'Institut Mèdic Legal i de Ciències Forenses puguin anar a la Barnahus per realitzar la prova preconstituïda.
- ▶ Establir protocols de prevenció i d'acompanyament tenint en compte la Planificació Centrada en la Persona per a infants que pateixin violència entre iguals, com han fet les entitats de lleure, en col·laboració entre les Administracions Públiques i les entitats del Tercer Sector Social, promovent la construcció d'entorns de bon tracte cap a la infància.
- ▶ Dotar recursos per la formació i acompanyament del conjunt de la comunitat educativa per a incidir en una major educació afectivosexual per a la infància, l'adolescència i les persones joves perquè tinguin més i millors eines per detectar situacions de violència sexual i establir relacions més sanes i segures.
- ▶ En el marc del nou Protocol d'Abordatge de les Violències Sexuals de la Generalitat, cal desplegar una política pública amb directrius i recursos que permeti avançar cap a la reparació i no repetició, tenint en compte la transversalitat que això requereix (intervenció educativa en la comunitat, restauració econòmica de les famílies/persones cuidadores, referents de masculinitats no-masclistes, etc.).
- ▶ Contribuir a l'enfortiment les xarxes socials de suport al jovent.
- ▶ Sensibilitzar la societat per lluitar contra l'estigma que pateix la infància que viu situacions de violència.

Catalunya

2022

En el període 2016-2021:

51,3%

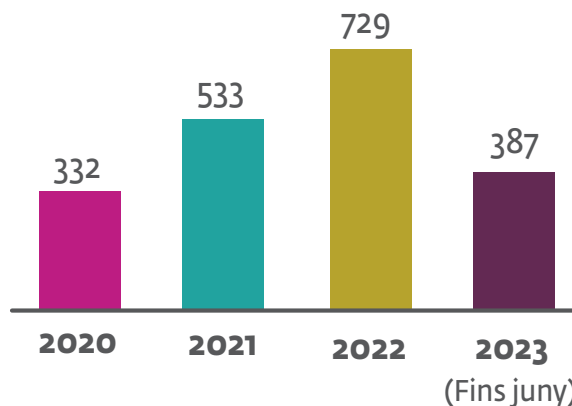
Augment de les denúncies per **violència sexual** amb víctimes menors d'edat (de 947 a 1.463)

8,2%

Augment de les denúncies per **violència masclista** a infants (de 1.827 a 1.977) .

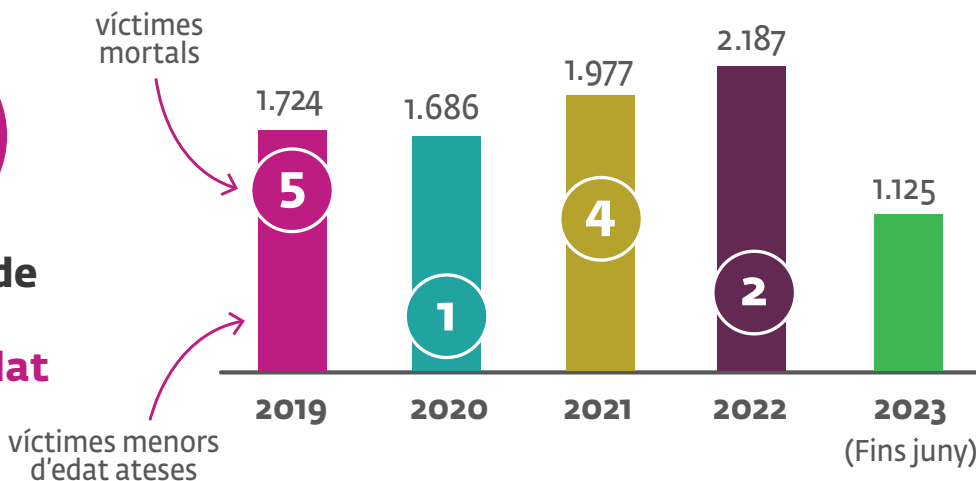

Infants han estat registrats al portal RUMI per sospita de maltractament

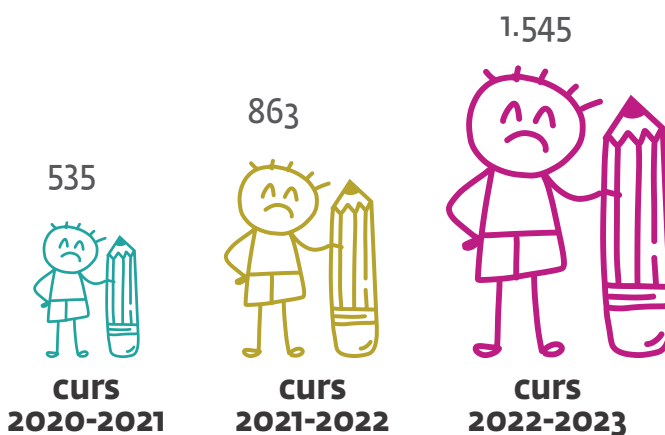

106%

Increment de víctimes menors d'edat

Casos de possibles situacions de violència a l'àmbit escolar

Entorn familiar, inclusió i pobresa

3

En aquest apartat, s'analitzen els entorns de creixement i desenvolupament d' infants i adolescents i els factors directes i indirectes, com poden ser la cobertura de les seves necessitats bàsiques o les situacions de risc davant les quals es poden trobar, que hi incideixen.

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies, la Generalitat de Catalunya.
- › Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- › La Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.
- › Ley 26/2015, de 28 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia.

PRINCIPALS DADES

La pobresa infantil és un fenomen que té un caràcter estructural a Catalunya, i que ha tendit a créixer els darrers anys, especialment d'ençà de la crisi econòmica del 2008. La taxa AROPE que mesura el risc de pobresa per a infants i adolescents de 0 a 17 anys és del 31,3%, a Espanya del 32,2% i a la Unió Europea del 24,4%³⁹.

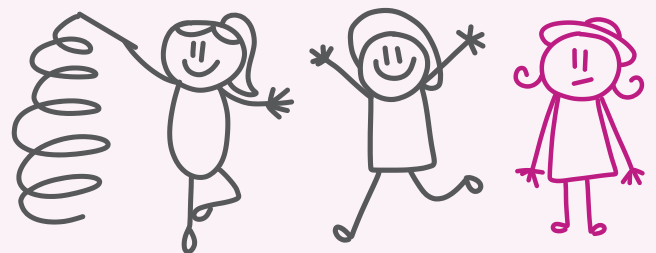
L'any 2022, a Catalunya la taxa AROPE⁴⁰ va ser del 24,7%, i en la població de menys de 18 anys va representar el 31,7%⁴¹. Aquesta xifra confirma que la

39 IDESCAT-INE-Eurostat, 2022

40 Taxa i població en risc de pobresa o exclusió social. AROPE (At Risk of Poverty and/or Exclusion).

41 Enquesta de Condicions de Vida, IDESCAT 2022.

A Catalunya l'any 2022 un total de **436.400 infants, 1 de cada 3**, es trobava en risc de pobresa o exclusió social

pobresa infantil és estructural i que la població menor de 18 anys és la que presenta les pitjors dades.

A Catalunya, l'any 2022 un total de **436.400 infants, 1 de cada 3, es trobava en risc de pobresa o exclusió social**. Hi ha un 11,6%

de nens i nenes i un 12,1% de joves amb privació material severa, les xifres més altes en l'última dècada⁴². La pobresa s'hereta: el 80% dels infants que viuen en situació de pobresa seran adults pobres.

Tenir fills incrementa el risc de pobresa.

el 80% dels infants que viuen en situació de pobresa **seran adults pobres**

Segons Eurostat, a Espanya el 32,2% de les persones joves menors de 18 anys estava en risc de pobresa i exclusió social el 2022. Espanya és el tercer Estat membre de la Unió Europea on més nens i nenes estaven en aquesta situació, només per darrere de Romania (41,5%) i Bulgària (33,9%)⁴³.

⁴² Enquesta de Condicions de Vida, IDESCAT 2023.

⁴³ Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex. Eurostat

POBRESA INFANTIL

En el període 2016-2021, s'ha incrementat un 14,9% el nombre d'infants i adolescents que es troben en situació de risc de pobresa (més de 50.000 menors d'edat més, s'ha passat de 348.600 a 400.400). En aquest mateix període, també s'ha incrementat un 19,6% el nombre d'infants i adolescents amb expedient obert a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) per situació de risc greu⁴⁴ (de 5.399 a 6.456), i també un 94,3% el nombre d'infants i adolescents en estudi per possible situació de desemparament⁴⁵ (de 1.726 a 3.353)⁴⁶.

Segons les dades de l'Enquesta de Condicions de Vida publicades aquest 2023, l'any 2022 tenir fills continuava incrementant el risc de pobresa. Segons la composició de la llar, la taxa AROPE de les

⁴⁴ S'entén per situació de risc aquella "situació en que el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitats o perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, sempre que per a la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent no calgui la separació del nucli"

⁴⁵ S'entén per situació de desemparament aquella situació en que als infants o adolescents els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar.

⁴⁶ Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

llars amb fills dependents era del 28,1%, en contraposició del 20,8% de les llars sense fills dependents⁴⁷.

La taxa de risc de pobresa abans de tot tipus de transferències socials va ser del 42,4%. Aquesta taxa va passar a ser del 26,8% quan es van comptabilitzar les pensions de vellesa i supervivència, i del 19,9% quan es van comptabilitzar totes les transferències socials (incloent-hi els ERTOS).

En l'àmbit estatal, **Catalunya és la segona CCAA amb més infants i adolescents en situació de pobresa i/o exclusió en termes absoluts**. Si ens fixem en la nacionalitat, els majors de 16 anys de nacionalitat estrangera presenten una taxa AROPE del 50%, en canvi se situa al 19,5% si la nacionalitat és espanyola⁴⁸.

El 2022 **la taxa de pobresa severa⁴⁹ a la infància per a Catalunya va ser de l'11,5%**. En termes absoluts suposa un total de 158.000 infants que situen Catalunya com la tercera comunitat amb més menors de 18 anys en situació de pobresa severa. Aquestes llars es troben també en

situació de baixa intensitat d'ocupació⁵⁰. La Fundació FOESSA alerta que **396.000 llars a Catalunya tenen la persona sustentadora principal en una greu inestabilitat laboral**. Més de **127.000 llars catalanes tenen tots els seus membres actius a l'atur, i més de 74.000 llars no tenen cap ingrés⁵¹**.

Els indicadors de desigualtat es van reduir l'any 2022. L'indicador S80/S20 mostra com el 20% de les llars amb majors ingressos acumulaven 5,1 vegades el que ingressaven el 20% de les llars més desfavorides, xifra que l'any anterior era del 5,4. Pel que fa a l'índex de Gini, aquest era del 30,0 el 2022, i l'any anterior era del 30,9 (un índex de Gini igual a 0 equival a màxima igualtat i 100 a màxima desigualtat).

Quan parlem de pobresa i de dificultats per accedir als serveis i recursos per cobrir les necessitats dels infants i adolescents i de les famílies defensem que cal incorporar el **greuge econòmic que suposa tenir una discapacitat**, com ha analitzat l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de l'Ajuntament de Barcelona.

47 Enquesta de Condicions de Vida, IDESCAT 2023.

48 Encuesta de Condiciones de Vida, INE 2023.

49 La pobresa severa mesura el percentatge de persones que viuen a llars la renda de les quals disponible total equivalent és inferior al 40% de la renda mitjana.

50 Evolución de la Baja Intensidad del Trabajo en los Hogares con menores de 18 años (indicador AROPE-estrategia Europa 2020) España- Cataluña (2008-2022)

51 Càritas Catalunya-Memòria 2022.

HABITATGE

Totes aquelles famílies que no gaudeixen d'un habitatge en propietat estan exposades al risc de pobresa i exclusió, i majoritàriament **l'habitatge de lloguer es concentra en llars pobres**. El 2022, **1 de cada 3 famílies amb infants i adolescents tenia una despesa excessiva en l'habitatge i un cop havia fet front a les despeses de l'habitatge i subministra-**

El 19% de les famílies catalanes amb nens i nenes destinen més del **40%** dels seus ingressos per pagar l'habitatge

ments es quedava per sota del llindar de la pobresa severa. A més, el 2022 **el 46% de les famílies amb infants i adolescents estava en situació d'exclusió**

residencial, una xifra que supera de llarg la mitjana global (29%).

Actualment, **el 19% de les famílies catalanes amb nens i nenes destinen més del 40% dels seus ingressos per pagar l'habitatge**⁵². 584.000 llars a Catalunya queden per sota del llindar de la pobresa severa un cop han fet front a les despeses de l'habitatge, i aquest és el motiu principal de les seves situacions de risc de pobresa perquè gairebé un 40% de les famílies amb ingressos més baixos pateixen sobrecost d'habitatge.

Les dificultats d'empadronar-se suposa per a famílies en situació d'exclusió residencial dificultats afegides en relació amb l'exercici dels seus drets i en relació amb la protecció dels drets dels infants que tenen a càrrec. En molts casos, això les aboca a una situació de pobresa energètica i de manca de subministraments bàsics.

El parc d'habitatge protegit a Catalunya no arriba al 2% , lluny de la mitjana europea del 9%. Segons dades de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya, el setembre de 2022, més de 1.000 famílies amb infants a càrrec tenien resolució favorable de les meses d'emergències pendents d'assignació d'habitatge.

⁵² AQUÍ NO S'HI POT VIURE. Una anàlisi de les dificultats de les famílies per pagar l'habitatge a Catalunya. Save the Children (2023).

L'evolució dels preus de compra i de lloguer a Catalunya, i la inexistència d'un parc públic d'habitatge, ha suposat greus dificultats d'emancipació dels joves. Des de l'esclat de la crisi del 2008, **el percentatge de joves emancipats no ha parat de caure i ha passat del 32,6% l'any 2007 a un mínim històric del 17% l'any 2021, i el 2022 ha incrementat lleugerament fins al 19,2%**⁵³.

COST DE CRIANÇA

Save the Children alerta que **des del 2018 els preus a Espanya han augmentat un 11,3%**. A Catalunya, el 2022 **el cost de la criança (0 a 17 anys) era de 819€ al mes per fill o filla, mentre que el 2018, el cost de mitjana se situava en 631€ mensuals**. Es pot afirmar que la criança avui és un 29,8% més cara, amb gairebé 200€ més al mes que 4 anys enrere⁵⁴.

Encara que el **PIB per càpita de Catalunya sigui un 17% més alt que la mitjana espanyola, el cost de la criança ho és encara més, un 22% superior, 5 punts percentuals més, la qual cosa fa més difícil**

53 Estat de la joventut 2022 Informe anual elaborat a partir de les darreres dades del Sistema d'indicadors de l'Observatori Català de la Joventut.

54 El cost de la criança al 2022. Catalunya. Save the Children, 2022.

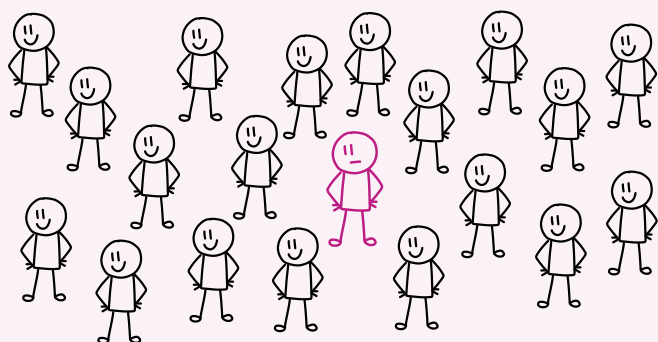
a famílies catalanes cobrir aquestes despeses. L'increment dels preus dels productes bàsics ha impactat en les famílies amb menys recursos que avui dia han de destinar 3 de cada 4 € del seu pressupost a aliments, habitatge i subministraments, mentre que les famílies amb més recursos n'hi destinen menys de la meitat.

El 21% de la població no pot cobrir el cost de la criança

19% llars no es poden permetre mantenir l'habitatge a una **temperatura adequada**

D'aquesta manera, **a Catalunya el 21% de la població no pot cobrir el cost de la criança**, repercutint sobre el benestar i les oportunitats dels nens i nenes. **Per a les franges de 0 a 3 i 4 a 6 anys, la despesa més elevada és la de la conciliació. A partir dels 7 anys, la partida més elevada és la de l'alimentació.**

65.000 infants i adolescents no es poden permetre menjar un plat de pollastre, carn o una proteïna equivalent com a mínim cada dos dies

No hi ha dades de la carència material pel que fa a la infància a Catalunya. No obstant l'únic indicador que està clarament per sobre és el de **les llars que no es poden permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada, que és del 19,2% quan la mitjana estatal és del 15,7%**⁵⁵. Entre les carències materials amb valors més alts destaquen el 34,8% de les llars que no tenen capacitat per afrontar despeses imprevistes i el 30,9% que no es pot

55 Enquesta de condicions de vida. IDESCAT 2023

permetre anar de vacances almenys una setmana a l'any⁵⁶.

A Espanya, hi ha 475.159 **infants i adolescents que no es pot permetre menjar un plat de pollastre, carn o una proteïna equivalent com a mínim cada dos dies**, fet que suposa un 18,7% més que l'any anterior⁵⁷. A Catalunya la xifra arriba fins al 4.9%, representant un total de 65.000 infants i adolescents catalans que no tenen garantit un plat de proteïna com a mínim cada dos dies.

En les **llars en què viuen infants i adolescents de menys de 18 anys, la cura recau de forma majoritària en les dones**⁵⁸. Aquestes afirmen que són les principals cuidadores en un 20,1% dels casos i que ho fan juntament amb la seva parella en un 50,5% dels casos. En canvi, aquests asseguren que són els principals cuidadors en un 4% dels casos i que ho fan conjuntament amb la seva parella en un 63,5% dels casos. **A Catalunya, durant el 2021, el 92% de les excedències per cura de filles i fills i el 78,3% d'excedències per cura de familiars dependents van ser demandades per dones**⁵⁹.

56 Encuesta de Condiciones de Vida. INE 2023.

57 Extrapolació de dades realitzada per Save the Children sobre l'Enquesta de condicions de vida 2022.

58 Enquesta de salut a Catalunya. ESCA, 2021.

59 Ministeri de Treball i Economia Social.

AJUTS PER COMBATRE LA POBRESA INFANTIL

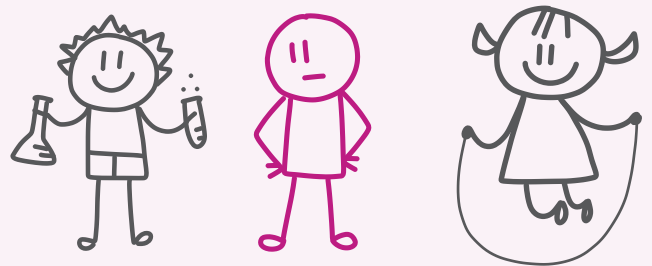
Actualment, la prestació de la renda garantida de ciutadania (RGC) és la política de transferència de renda més significativa a Catalunya pel que fa a l'impacte sobre la infància i és una eina de suport a les famílies amb fills/es a càrrec en situació de vulnerabilitat. Com a prestació de caràcter integral, permet donar resposta a la pobresa infantil en la mesura que protegeix les famílies en situació de vulnerabilitat.

Des de l'any 2017, la inversió en la RGC s'ha multiplicat per més de quatre vegades, i el nombre d'infants que se n'han beneficiat s'ha incrementat un 84% durant aquest període (sent 44.129 infants i adolescents beneficiaris el 2021). Les dades d'octubre de 2022, amb més de 42.000 beneficiaris menors d'edat, fan preveure un nou creixement del nombre d'infants beneficiaris⁶⁰].

Només el 31,8% dels infants en situació de pobresa severa són beneficiaris de la prestació, l'11% si prenem com a referència els infants en situació de risc de pobresa. Si tenim en compte el nombre de persones beneficiàries menors d'edat de

⁶⁰ Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

l'ingrés mínim vital (IMV), que són 41.095 a Catalunya l'any 2022, més d'una tercera part d'infants en situació de pobresa severa (com a mínim el 38,6%) no són beneficiaris ni de l'IMV ni de l'RGC. L'impacte d'aquest ajut com a mecanisme per combatre la pobresa infantil és molt limitat⁶¹.

Les **polítiques de transferències socials** redueixen el risc de pobresa infantil a Catalunya un **31%**, per sota de la mitjana europea (43%)

En general, **les polítiques de transferències socials redueixen el risc de pobresa infantil a Catalunya un 30,9%, molt per sota de la mitjana europea (43,1%)⁶².**

⁶¹ Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

⁶² Dades del Departament de Drets Socials i de l'Enquesta de condicions de vida. 2022

SISTEMA DE PROTECCIÓ

A Catalunya, hi ha **783 famílies acollidores i 937 infants i adolescents acollits**. A més, hi ha 139 famílies de caps de setmana i vacances que acullen 150 infants⁶³.

El 56% dels infants i adolescents tutelats en el sistema de protecció estan en centres residencials.

A banda, hi ha **2.848 nens i adolescents que viuen en centres com els CRAE** (Centres Residencials d'Acció Educativa), institucions per a la guarda i educació d'infants i joves de 0 a 18 anys. Tant els que viuen

en centres, com els que ho fan en famílies d'acollida, estan tutelats per la Generalitat.

El nombre d'infants tutelats menors de 3 anys en centres residencials ha passat de 64 l'any 2020 a 94 el setembre de 2022, contravenint les previsions legals. **El nombre d'infants tutelats menors de 6 anys en centres residencials ha passat de 123 l'any 2020 a 212 l'any 2022**⁶⁴.

Els estudis de benestar subjectiu evidencien que la infància i adolescència acollida en família extensa i aliena mostren un nivell de benestar més elevat que els infants i adolescents en acolliment residencial. El marc normatiu estableix la preferència del recurs de l'acolliment familiar, atès que els entorns familiars, fora de situacions concretes, permeten donar millor resposta a les necessitats de la infància.

El recurs de protecció on es troba la infància i adolescència tutelada no sempre s'ajusta a la proposta que han formulat prèviament els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) per a cada cas. **El setembre de 2022, el 6,3% de la infància tutelada estava pendent d'un altre recurs en el sistema de protecció**. Aquesta proporció, que fa referència a prop de 500 infants i adolescents, s'ha

⁶³ dades de la DGAIA, setembre 2023.

⁶⁴ dades de la DGAIA, setembre 2022.

mantingut de manera més o menys estable els darrers anys⁶⁵.

Segons dades de la DGAIA, de juny de 2023, **dels 17.986 infants i adolescents amb expedient obert en el sistema de protecció, hi havia 6.713 infants i adolescents amb un expedient de risc greu i 3.931 infants i adolescents que tenien obert un expedient per desemparament.** Malgrat que l'acolliment familiar hauria de ser l'opció prioritària, el 56% dels infants i adolescents tutelats en el sistema de protecció estan en centres residencials, amb una proporció que ha tendit a créixer els darrers anys per sobre de l'acolliment familiar (43%). Actualment, hi ha **6.598 expedients de tutela oberts**⁶⁶.

Avui dia, també existeixen recursos residencials per a infants i adolescents migrats/des sols/es, fet que provoca l'existència d'un sistema de protecció dual. El sistema de protecció ordinari conviu amb serveis de protecció específics per infants i adolescents migrats/des sols/es. Un exemple és el Servei de Primera Acollida i Atenció Integral (SPAIA) amb 770 places al setembre⁶⁷.

65 dades de la DGAIA, setembre 2022.

66 L'expedient de tutela s'inicia en el moment en què es dicta la resolució administrativa de desemparament i es manté oberta mentre estan vigents les funcions tutelars sobre l'infant o l'adolescent.

67 dades de la DGAIA, setembre 2023.

6,3% dels infants tutelats estaven pendents d'un altre recurs en el sistema de protecció.

CONCLUSIONS

Una de les eines principals dissenyades per a la lluita de la pobresa infantil són els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), especialment l'objectiu 1 que busca eradicar la pobresa en totes les seves formes per a l'any 2030.

Si ens fixem en les dades analitzades en aquest informe, veiem que des del 2019 la taxa AROPE ha augmentat un punt a Catalunya passant del 23,6% al 24,7%, mentre que la mitjana europea és del 21,6%. L'alt volum de població fa que, en termes absoluts a l'àmbit estatal, sigui la segona comunitat (per darrere d'Andalusia) que més infants i adolescents té en els diferents indicadors de l'ARPE.

La inversió en protecció social a famílies i infants a Catalunya és d'un 0,8% del PIB, només un terç de la mitjana europea.

Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es demana a les Administracions Públiques:

- Augmentar la inversió social en la infància i en les famílies per tal de situar-la, com a mínim, al nivell de la inversió mitjana de la UE que és d'un 2,5%.
- Apostar per una Estratègia integral per combatre la pobresa infantil.
 - ◆ Cal dissenyar una estratègia integral que posi els infants al centre per aconseguir una resposta més coordinada i eficaç de totes les administracions i agents socials apostant per mesures més preventives i menys reactives.
 - ◆ Desplegar el Pla de Millora del Sistema d'atenció a infants i joves, i les seves famílies, en situació de vulnerabilitat.
 - ◆ Desenvolupar itineraris d'inclusió social i laboral que tinguin en compte les necessitats de conciliació familiar, especialment aquelles que tenen infants de 0 a 3 anys.
 - ◆ Implementar la prova pilot Renda Garantida de Ciutadania.
- Reforçar el sistema de protecció
 - ◆ apostant per la desinstitucionalització, prioritzant l'acolliment familiar.
 - ◆ garantint que cap infant menor de 5 anys estigui en centres residencials.
 - ◆ fent un seguiment acurat d'aquells infants i adolescents que abandonen el sistema de protecció, per tal de garantir els seus drets.
- ◆ fomentant els processos d'emancipació en persones joves més enllà dels 18 anys.
- Establir una prestació per a fill a càrrec de caràcter universal, on l'infant sigui el titular i que pugui cobrir els mínims essencials per un nivell de vida adequat.
- Impulsar polítiques que tinguin en compte l'efecte diferencial de l'edat de la persona amb discapacitat a l'hora de quantificar el greuge econòmic i la major importància dels costos indirectes com més jove és la persona amb discapacitat, i aprofundir en el coneixement del greuge econòmic comparatiu a la franja de 0 a 5 anys.

En aquest àmbit, hi ha també reptes compartits per les Administracions Públiques com a entitats socials:

- Generar ecosistemes socioeducatius, entesos com a espais col·laboració entre Administracions de diferents nivells i àmbits (educació, salut, etc.) i entitats per conèixer i abordar millor les necessitats reals de la infància tutelada.
- Desenvolupar projectes amb una mirada integral (educació, salut, serveis socials, etc.) que incloguin itineraris a llarg termini fins a l'emancipació de la infància.

Catalunya

2022

Llindar de risc de pobresa

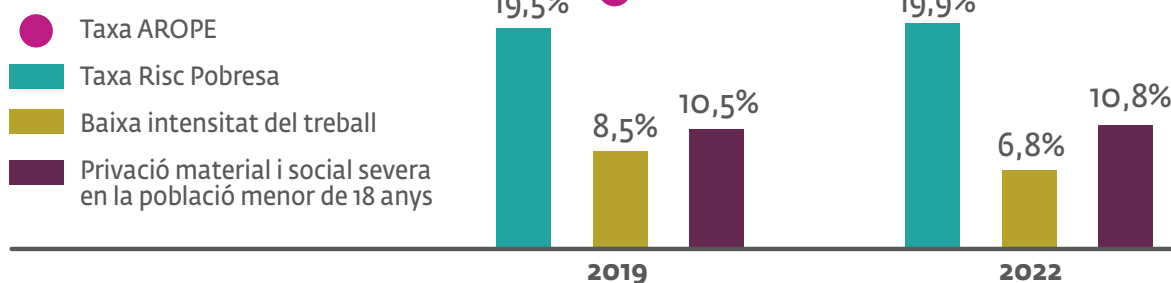

Llar d'un adult

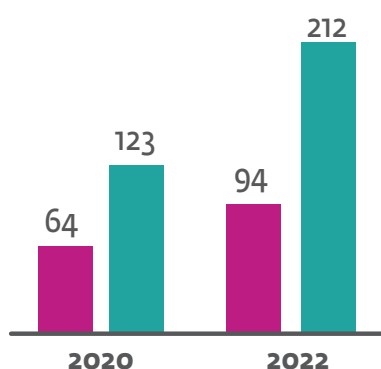

Llar de dos adults i dos infants

Evolució de dades

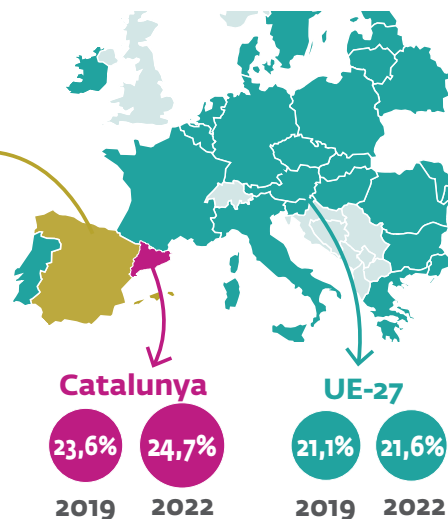
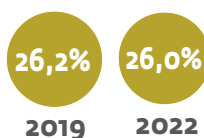
Infants tutelats menors de 3 anys i 6 anys en centres residencials

Taxa AROPE

Espanya

És el tercer Estat membre de la Unió Europea on més nens i nenes estaven en situació de pobresa, només per darrere de Romania (41,5%) i Bulgària (33,9%)

Població amb privació material per tipus de privació (%)

	2018	2019	2020	2021	2022
No es pot permetre vacances mínim una setmana a l'any	27,2	27,6	30,6	27,8	30,9
No es pot permetre menjar carn, pollastre o peix almenys cada dos dies	3,9	4	2,4	3,9	5
No es pot permetre mantenir l'habitatge a temperatura adequada	8,8	8,3	9,4	15,9	19,2
Sense capacitat per fer-se càrrec de despeses imprevistes	28,3	26,1	33,4	32,9	34,8
Retards en pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal	8,2	7,5	12,4	13	12,8
No es pot permetre disposar de cotxe	6,3	6	6,9	4,9	6,3
No es pot permetre disposar d'ordinador personal	3,3	4,4	5,2	6,1	5,9

A photograph of a person in a wheelchair moving away from the camera down a hallway. The hallway has a white wall on the right with a wooden ledge holding several potted plants. The lighting is soft and the overall tone is slightly desaturated. A large number '4' is overlaid on the left side of the image, and the word 'Discapacitat' is written in a large, light-colored font across the bottom half of the image.

4 Discapacitat

En aquest apartat, s'analitza la situació de discapacitat, que suposa un factor de vulnerabilitat afegit per a la infància i adolescència. Les demandes a les Administracions Públiques i els reptes de les entitats socials s'han tractat de manera transversal en tot el document.

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › [Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat – NN.UU \(2006\).](#)
- › [Reial Decret 696/1995, de 28 d'abril, d'ordenació de l'educació dels alumnes amb necessitats educatives especials.](#)
- › [Reial Decret 888/2022, de 18 d'octubre, pel que s'estableix el procediment pel reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat](#)
- › [Llei 39/2006, de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència.](#)
- › [Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials de Catalunya.](#)
- › [Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, sobre la Llei General dels Drets de les Persones amb Discapacitat i de la seva inclusió social.](#)
- › [Decret 156/2014, de 25 de novembre, del Consell de la Discapacitat de Catalunya.](#)
- › [Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.](#)
- › [Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència \(LOPIVI\).](#)

PRINCIPALS DADES

El **percentatge de població de 0 a 14 anys que té discapacitat o limitació greu és del 2,8%**⁶⁸. Segons les dades del Departament de Drets Socials, **a Catalunya l'any 2022 hi havia 37.117 infants i adolescents amb reconeixement d'un grau de discapacitat superior al 33%, i 10.529**

infants i adolescents amb reconeixement d'un grau de dependència.

El 73% de les famílies amb persones amb discapacitat a Catalunya creu que han estat doblement afectades per la pandèmia i que encara no s'han refet de la situació que van viure⁶⁹.

68 Enquesta de salut de Catalunya, 2022. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut; 2023.

69 Informe Discapacitat i Família. Fundació Adecco 2022.

DISCAPACITAT I SISTEMA DE PROTECCIÓ

Durant el 2022 existien entre **110-131 places residencials per a infants i adolescents amb discapacitat, amb una llista d'espera de 57 infants. Aquestes dades són les més elevades dels darrers 7 anys**⁷⁰.

En relació amb la infància i adolescència tutelada a Catalunya, **l'any 2020 hi havia 7.640 menors de 18 anys protegits mitjançant una mesura protectora, dels quals 535 tenen un grau de discapacitat (física o intel·lectual) del 33% o més**. Per tant, els infants i adolescents amb discapacitat atesos, actualment, pel sistema de protecció representen el 7% del total d'infants i adolescents tutelats⁷¹. Aquest perfil d'infants té més dificultats per ser acollits en famílies, un dels factors explicatius és precisament la seva situació de discapacitat i en la majoria dels casos aquests acaben sent derivats cap a institucions.

En el cas de la paràlisi i la pluridiscapacitat, dades d'un informe breu del CatSalut⁷², mostren

⁷⁰ Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat i Direcció General de Provisió de Serveis del Departament de Drets Socials.

⁷¹ Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

⁷² Servei Català de la Salut. Unitat d'Informació i Coneixement. Paràlisi cerebral i/o pluridiscapacitat: Catalunya, 2013-2019. Barcelona: Servei Català de la Salut; 2022. (Informes breus; 45/2022).

que les persones amb aquesta discapacitat presenten una probabilitat molt més alta de tenir un estat de salut fràgil. Aquest informe mostra que el 65% de les persones amb paràlisi cerebral i/o pluridiscapacitat tenen risc alt o moderat de tenir problemes, aquest percentatge en la població equivalent en edat i renda sense discapacitat és del 22%. Això mostra la relació entre algun tipus de discapacitat i un estat de salut fràgil, que obliga a pensar estratègies interdepartamentals per garantir l'exercici de drets de la infància amb discapacitat.

CONCLUSIONS

Les mesures perquè la infància amb discapacitat pugui emancipar-se de les institucions són insuficients.

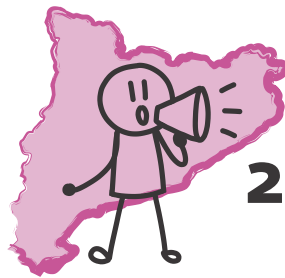
Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es demana a les Administracions Públiques:

- Dissenyar polítiques d'acompanyament i suport a la infància amb discapacitat per a la seva emancipació.
- Reforçar el treball interdepartamental per garantir uns models d'atenció integrada, accessible, flexible i amb circuits més clars.
- Reconèixer el servei de respir a la cartera de Serveis Socials.

- › Desenvolupar polítiques de conciliació centrades en les famílies.
- › Millorar els sistemes d'informació existents perquè facilitin informació fiable, integrada i completa sobre la població

amb discapacitat i que pal·liïn la manca d'integració dels sistemes d'informació que són competència de diferents organismes, entitats, institucions o associacions que treballen amb persones amb discapacitat i/o les seves famílies.

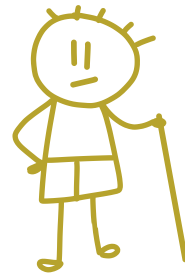
Catalunya 2022

3%
població de 0 a 14 anys que té **discapacitat o limitació greu**

10.529

infants i adolescents amb reconeixement d'un **grau de dependència**

37.117

infants i adolescents amb reconeixement d'un grau de **discapacitat superior al 33%**

25.506
(al 2018)

110-131

places residencials per a infants i adolescents amb discapacitat, amb una llista d'espera de **57 infants**

7%

infants i adolescents amb discapacitat **atesos actualment pel sistema de protecció**

5 Salut i benestar

The background of the page is a vibrant sunset sky in shades of orange, red, and purple. In the foreground, the silhouettes of several children and one adult are visible, standing on a dark, rocky or grassy shore. They appear to be looking out at the ocean. The overall mood is serene and evocative of childhood.

En aquest apartat, s'analitza l'estat de salut percebut i diagnosticat, tant físic com mental així com d'hàbits de vida per mantenir una vida sana i un nivell de benestar que permeti el correcte desenvolupament d'infants i adolescents.

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › Llei 13/2011, de 27 de maig, de regulació del joc.
- › RD 639/2015, de 25 de juliol, pel qual es regula la troncalitat i les àrees de capacitat específica.
- › Llei Orgànica 11/2015, de 21 de setembre, per reforçar la protecció de les menors i dones amb capacitat modificada judicialment en la interrupció voluntària de l'embaràs.
- › Llei 5/2017 de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radiotòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni.

PRINCIPALS DADES

La prevalença **d'infants de 0 a 14 anys que estan limitats per dur a terme activitats de la vida diària a causa d'un problema de salut és del 4,1%, i el 14,5% pateix una malaltia o un problema de salut crònic o de llarga durada**. Gairebé 4 de cada 10 nens i nenes d'entre 6 i 12 anys (38,9%) té excés de pes (sobrepès o obesitat), mostrant un percentatge superior als infants de la classe menys afavorida (47,1% front un 28,2%), el 13,7% de la població de 6 a 12 anys té obesitat i el 25% sobrepès. **Les dades mostren que 2 de cada 10 nens i nenes entre 8 i 14 anys (16%) té una mala qualitat de vida relacionada amb la salut**⁷³.

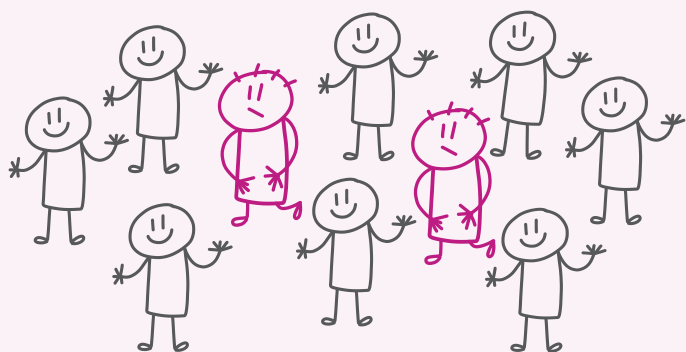
Segons dades de l'Associació Espanyola de Pediatria d'Atenció Primària, a Catalunya hi ha prop de 100.000 infants sense pediatre ni un altre metge assignat,

4%
d'infants de 0 a 14 anys
estan limitats a causa
d'un problema de salut

⁷³ Enquesta de salut de Catalunya, 2022. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut; 2023.

amb més del 6% de les places sense cobrir. En l'àmbit estatal, la xifra supera els 500.000 infants. La causa principal són les condicions laborals de l'atenció primària que fa que molts especialistes tinguin ràtios de 1.000-1.300 pacients i prefereixin treballar en hospitals o marxar a l'estranger.

2 de cada 10 nens i nenes entre 8 i 14 anys (16%)

té una mala qualitat de vida relacionada amb la salut

Segons dades del Servei Català de la Salut, el setembre de 2022, hi havia més de 50.000 infants i adolescents pendents de consultes externes, 12.000 pendents d'intervencions quirúrgiques i 4.000 de proves diagnòstiques. El temps mitjà d'espera dels infants i

adolescents per a les proves diagnòstiques (87 dies) i per a les intervencions quirúrgiques (147) tampoc no ha experimentat una millora significativa en els darrers anys. Els incompliments en els temps màxims d'espera garantits representen una vulneració del dret de l'infant a gaudir del nivell de salut més alt possible i també del dret al seu màxim desenvolupament possible.

Els tumors malignes són la primera causa de mort en les noies des dels 5 fins als 14 anys, i les malalties congènites ho són en els nois. En el grup de 15 a 34 anys, la primera causa de mort és el suïcidi⁷⁴.

SALUT I POBRESA

En termes generals podem dir que el dret a la salut està garantit pels infants i adolescents. No obstant això, en termes específics, existeix un predomini més alt de malalties en la població amb menys recursos. Segons l'Observatori de Salut de Catalunya si tota la població infantil gaudís d'un estat de salut com el dels infants amb un nivell socioeconòmic mitjà, podrien evitar-se entre 141-104

⁷⁴ Anàlisi de la mortalitat a Catalunya, 2021. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut; 2023.

processos patològics (un 7,5% de la càrrega patològica estudiada).

La pobresa, a més d'afectar la salut física, incideix en la salut mental. Investigadors de la Universitat d'Harvard i l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT) destaquen que les **persones amb ingressos més baixos solen tenir entre 1,5 i 3 vegades més probabilitats que els rics de sofrir depressió o ansietat.**

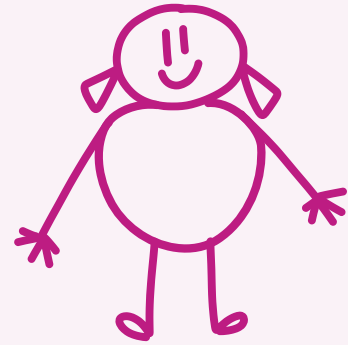
Segons un estudi de la Gasol Foundation hi ha una **tendència a l'increment de les desigualtats socials en relació amb les condicions més severes de l'obesitat infantil**⁷⁵. En termes generals a Catalunya el 40,4% dels infants entre 6 i 12 anys tenen un pes superior al recomanable, 1 de cada 4 infants (26,4%) d'entre 6 i 12 anys tenia sobrepès el 2021, i un 14% tenia obesitat⁷⁶.

Un dels principals determinants de l'obesitat i el sobrepès en la infància és la qualitat de l'alimentació, segons alerta Save the Children **viure en una llar vulnerable augmenta en un 50% la possibilitat de**

75 Segons l'OMS (Organització Mundial de la Salut), l'obesitat és una malaltia crònica que es caracteritza per un excés de greix en l'organisme. En el cas dels infants per contra es considera que hi ha obesitat quan el seu pes sobrepassa el 20% del seu pes normal.

76 Enquesta de Salut de Catalunya 2022..

patir obesitat infantil⁷⁷. Concretament, **un 6,7% més de la població infantil i juvenil matriculada en centres educatius ubicats en una secció censal amb**

viure en una llar vulnerable augmenta en un **50%** la possibilitat de patir **obesitat infantil**

menys renda mitjana per persona presentava obesitat. Passa una cosa similar amb l'obesitat severa, en els entorns amb un percentatge més elevat de pobresa infantil creix lleugerament, i es redueix en les àrees amb menys pobresa infantil⁷⁸.

77 Save the Children (2022). Adéu a la dieta mediterrània: Nutrició i hàbits saludables de la infància a Catalunya.

78 Informe final Estudio PASOS 2022-2023 Gasol Foundation Europa.

SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

Les relacions sexuals de risc suposen un problema de salut pública, en la mesura que estan relacionades amb el contagi de malalties de transmissió sexual i amb els embarassos no desitjats. Entre la població jove aquesta és una qüestió d'especial rellevància.

Les dades extretes de l'Enquesta a la joventut de Catalunya de 2017 i de 2022 mostren **que els darrers cinc anys s'ha reduït la proporció de persones joves que mantenen relacions sexuals de risc. El 2017 1 de cada 4 joves havia mantingut relacions de risc els darrers 12 mesos. El 2022 aquesta proporció baixa fins al 19,9%** (1 de cada 5).

L'any 2021 es van detectar a Catalunya 1.517 casos de clamídia i 355 de gonorrea, situant aquestes dues malalties de transmissió sexual com les més freqüents en adolescents.

SALUT I ADDICCIONS

Els estils de vida relacionats amb el consum i els hàbits saludables o nocius són un dels grans determinants de la salut de les persones joves. Els hàbits que adquireix la

joventut poden tenir impactes importants en l'edat adulta. Per exemple, l'inici precoç del consum de substàncies s'associa amb un risc més elevat de desenvolupar dependència i altres problemes durant la vida adulta.

Pel que fa al consum de substàncies psicoactives, l'adolescència és sovint l'etapa d'inici de consum. Les drogues més consumides entre els estudiants de secundària de 14 a 18 anys l'any 2021 eren l'alcohol, el tabac, el cànnabis i els hipnosedants. Les restriccions de mobilitat i el tancament de l'oci nocturn que s'han produït en diferents períodes del 2021 poden haver contribuït al descens de consum d'aquestes substàncies, amb els valors més baixos dels darrers anys excepte per als hipnosedants. Tot i això, **una quarta part dels joves declara que ha tingut una intoxicació alcohòlica aguda o que ha fet un consum intensiu d'alcohol durant els darrers trenta dies**⁷⁹.

El cànnabis és la droga il·legal més consumida pels joves, gairebé 1 de cada 5 en va consumir en els últims 30 dies⁸⁰. Tant el consum d'alcohol com el consum de cànnabis en joves s'associa a conductes

79 Informe de Salut de Catalunya 2021.

80 ESTUDES 2021 i EDADES 2019. Anàlisi de la mostra de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya.

violentes, relacions sexuals amb penediment l'endemà, relacions sexuals sense preservatiu, no recordar la nit anterior o tenir ressaca l'endemà.

Salut mental

L'OMS calcula que **aproximadament 1 de cada 7 joves d'entre 10 i 19 anys pateix un trastorn mental**⁸¹. Si mirem l'indicador Patient Health Questionnaire (PHQ-8), que mesura el risc de patir depressió en diferents nivells veiem **que els joves de 15 a 29 anys passen del 3,4% el 2019 al 7,2% el 2021**. Segons un estudi de la Gasol Foundation **1 de cada 3 asseguren que tenen problemes en relació amb el benestar emocional**⁸².

L'Enquesta de Salut de Catalunya mostra que en els darrers anys hi ha hagut un increment sostingut del malestar emocional i les dades mostren **que el 7,4% de la població de 4 a 14 anys té probabilitat de patir un problema de salut mental. A Catalunya durant l'any 2021 les urgències psiquiàtriques en els menors d'edat van augmentar el 28,5% i les hospitalitzacions**

81 Organització Mundial de la Salut, 2021.

82 Informe final estudio PASOS 2022-2023 Gasol Foundation Europa.

per problemes de salut mental es van incrementar el 40%⁸³.

Les dades confirmen que la salut mental d'una part de la població jove a Catalunya ha empitjorat, probablement a causa d'un augment del malestar emocional, dels símptomes de depressió i ansietat i de l'estrès que han causat tant la pandèmia com les mesures adoptades per lluitar-hi, inclosos el confinament i les restriccions de mobilitat. Segons dades de l'Associació

83 Enquesta de benestar emocional de l'alumnat. Generalitat de Catalunya. Dpt d'Educació, 2022.

Espanyola de pediatria **la pandèmia va provocar un augment de fins al 47% els trastorns de salut mental en els menors d'edat.**

Un qüestionari d'Educació i Salut a 2.000 centres i 267.000 adolescents confirma **que un 8,8% d'alumnes catalans sent cada dia que té ganes de morir-se o d'adormir-se i no tornar-se a despertar més, i un 5,9% pensa amb la mateixa freqüència a fer-se mal o lesionar-se de forma voluntària. 4 de cada 10 alumnes hi diuen que la pandèmia els va provocar por, tristesa, ira o ràbia i encara avui un 13% de l'alumnat se sent trist o expressa**

que té ràbia, i un 7% manté el sentiment de por.

L'any 2021, **el 10,2% de les dones joves tenien risc de patir depressió major, mentre que entre els nois el percentatge era del 4,3%** (menys de la meitat). Així doncs, tot indica que les noies més joves serien les que tenen més risc de patir una pitjor salut mental⁸⁴.

Les **temptatives de suïcidi en nenes han augmentat el 195% arran de la pandèmia i el 10% en nens⁸⁵**. El **suïcidi entre les persones adolescents i joves de 15 a 35 anys ja és la primera causa de mort en aquesta franja d'edat a Catalunya i, segons l'OMS, el problema més gran de salut pública d'Europa.**

ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Actualment, es divideix l'atenció a la petita infància, que va a càrrec dels CDIAP (Centres de Desenvolupament Infantil i

⁸⁴ Estat de la joventut 2022 Informe anual elaborat a partir de les darreres dades del Sistema d'indicators de l'Observatori Català de la Joventut.

⁸⁵ Enquesta de benestar emocional de l'alumnat. Generalitat de Catalunya. Dpt d'Educació, 2022.

Atenció Precoç), els quals depenen del Departament de Drets Socials, i l'atenció a partir dels sis anys, que es fa als CSMIJ (Centres de Salut Mental Infantil i juvenil), els quals depenen del Departament de Salut. Això no facilita la continuïtat assistencial, ni la coordinació, ni el seguiment de l'evolució dels casos.

Als 97 CDIAP, l'any 2022 van atendre 46.981 infants un 6% més que l'any 2021 amb 44.248 infants. Aquesta xifra és aproximadament l'11,1% de la població entre els 0 i els 6 anys. Els estudis, però, indiquen que les dificultats i les problemàtiques en aquesta etapa del desenvolupament són superiors a aquesta xifra, al voltant d'un 20%⁸⁶. Cal reduir la pressió assistencial i l'infrafinançament que condicionen el temps d'estada i la freqüència d'atenció dels infants als centres.

Pel que fa al tractament ambulatori a través de la xarxa dels 52 CSMIJ, la darrera dècada s'ha incrementat en un 29,2% el nombre d'infants i adolescents atesos, dels 57.373 del 2012 als 74.132 del 2021 (sent 26.333 els que s'hi visitaven per primer cop). Les dades indiquen que aquests centres atenen aproximadament un 5,4% de la població

El suïcidi és la primera causa de mort en la franja 15-34 anys (segons l'OMS, el major problema de salut pública d'Europa)

infantil i juvenil, tot i que la prevalença dels trastorns mentals se situa per sobre del 10% per al mateix segment de població⁸⁷.

86 Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

87 Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

CONCLUSIONS

Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom és un dels Objectius de Desenvolupament Sostenibles (ODS). Tenir una infantesa sana és essencial per garantir als infants un alt nivell de benestar, així com per al seu desenvolupament psicològic, físic i social.

Les dades ens mostren que l'accés a la salut no és universal, actualment al nostre país hi ha infants que tenen dificultats per accedir a la sanitat perquè hi ha una alta demanda o els serveis estan saturats. En aquest sentit, les situacions de pobresa agreugen la situació i generen angoixa als infants i dificulten el seguiment dels tractaments.

Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es demana a les Administracions Públiques:

- ▶ Incrementar els recursos i serveis de la xarxa pública per millorar la prevenció de la salut mental infantil i juvenil, fent incidència a la detecció precoç i l'atenció integral.
- ▶ Garantir l'accés als serveis de salut de caràcter més especialitzat com odontologia i oftalmologia amb la cobertura necessària per a fer un bon tractament.
- ▶ Avançar en el desenvolupament i promoció de projectes comunitaris i de major implicació de les famílies, posant a les persones usuàries al centre.
- ▶ Millorar el finançament dels CDIAP per poder atendre amb garanties de qualitat a tots els infants.
- ▶ Millorar l'accessibilitat dels serveis, reduint-ne el temps d'espera i fent-los universals.

En aquest àmbit hi ha també reptes compartits per les Administracions Públiques com a les entitats socials com:

- ▶ Compartir i donar a conèixer bones pràctiques en matèria de salut, com per exemple la desinstitucionalització d'infants amb discapacitat.
- ▶ Desenvolupar projectes específics, per tal d'abordar noves necessitats no cobertes d'infants i adolescents.(com per exemple en temes de salut mental, suïcidi, obesitat).

Catalunya

2022

14,5%

d'infants de 0 a 14 anys **pateix una malaltia o un problema de salut crònic o de llarga durada**

100.000

infants sense pediatria ni un altre metge assignat, amb més del 6% de les places sense cobrir

87 dies

temps mitjà d'espera dels infants i adolescents per a les **proves diagnòstiques**

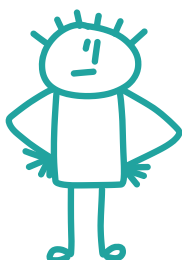

147 dies

temps mitjà d'espera dels infants i adolescents per a les **intervencions quirúrgiques**

primera causa de mort en les **noies des dels 5 fins als 14: tumors malignes**

primera causa de mort en els **nois des dels 5 fins als 14: malalties congènites**

6 Educació, lleure i activitats culturals

En aquest apartat, es tracta tant l'educació que té lloc en espais escolars com la que té lloc en espais no escolars, en les diferents etapes vitals així com aquelles formes de lleure, joc, activitats recreatives i dret al descans de la infància i adolescència.

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (LEC).
- › Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- › Reial decret llei 14/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents de racionalització de la despesa pública en l'àmbit educatiu.
- › La Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.
- › Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa.
- › Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals.
- › Pacte per a la Infància a Catalunya.
- › Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
- › Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència (LOPIVI).

PRINCIPALS DADES

Catalunya inverteix en educació un 3,6% del PIB, sent del 4,2% al conjunt de l'Estat i del 4,6% a la UE. Aquest 3,6% està molt per sota de l'objectiu del 6% definit a la LEC.

Les últimes dades de Catalunya mostren que hi ha uns **71.000 infants de 0-3 escolaritzats, el que equival a 2 de cada 5. D'aquests, el 66% va a una escola bressol pública i el 34% a una privada. A l'Educació Primària, hi ha escolaritzats 479.958 infants, a l'ESO 331.681 i**

al Batxillerat 94.437⁸⁸. Gairebé el 17% de l'alumnat té nacionalitat estrangera, xifra que suposa gairebé el doble en les escoles públiques que privades. A les escoles públiques, l'alumnat de nacionalitat estrangera suposa al voltant d'una cinquena part de l'alumnat, mentre que als centres privats sumen poc més del 10%⁸⁹.

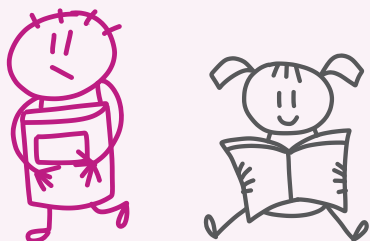
88 Departament d'Educació. Servei d'indicadors i estadística. Dades 2020.

89 La població escolar: de P3 a 4t d'ESO. GESOP, Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública, S.L. Setembre de 2022

EDUCACIÓ I POBRESA

La pobresa infantil afecta l'etapa formativa. Aquesta incidència és acumulativa, per la qual cosa actuar des dels primers anys —en

1 de cada 2 estudiants en llars amb baixos ingressos han repetit algun curs en acabar l'ESO

A les llars amb més recursos només son 1 de cada 10

l'etapa infantil, de 0 a 3 anys— pot suposar mitigar situacions o conductes que es donen en etapes posteriors, com la repetició de cursos o l'abandonament escolar.

La privació econòmica no és el principal factor que condiciona l'assoliment educatiu. Hi ha altres factors com el capital social i cultural de les famílies o el nivell educatiu dels pares i les mares, però sovint estan correlacionats amb un baix nivell d'ingressos a la llar. Les xifres indiquen que **1 de cada 2 estudiants en llars amb**

baixos ingressos han repetit algun curs en acabar l'ESO, mentre que a les llars amb més recursos només són 1 de cada 10⁹⁰.

L'educació a Catalunya representa el 3,6% del PIB català, respecte del 4,3% a Espanya i el 4,7% a Europa⁹¹. Catalunya se situa en sisè lloc dels països amb menys inversió en beques a escala europea comportant que **un 50% d'alumnes amb menys recursos no tenen cap mena de beca i el 31% dels alumnes que demanen plaça fora del període de preinscripció són assignats a un centre segregat⁹².**

A més els centres públics amb alumnat vulnerable només reben 800 euros més per alumne i any que els centres sense cap complexitat. Catalunya actualment té un sistema de finançament lineal pel qual els recursos que reben els centres tenen poc en compte la seva complexitat social i territorial⁹³.

Una qüestió molt important és la de l'alimentació. Malgrat que quasi **1 de cada 3 menors de 18 anys viu en risc de pobresa a Espanya, les beques menjador només**

90 Observatori Català de la Joventut. Les persones joves a Catalunya. Diagnosi de la situació actual i escenaris futurs, 2022.

91 Fundació Jaume Bofill. 23 dades clau sobre educació per al 2023.

92 Dades de la Fundació Jaume Bofill.

93 La fórmula de l'equitat. Un finançament més just dels centres educatius. Fundació Jaume Bofill, 2021

arriben al 13%⁹⁴. Les dades ens mostren que un 6% dels infants i adolescents de l'estat espanyol no tenen garantit un plat de proteïna com a mínim cada dos dies⁹⁵ (un 18,7% més que l'any anterior), i a Catalunya la xifra arriba al 4,9% (xifra equivalent a 65.000 infants i adolescents).

Actualment, el preu del menjador a Catalunya és de 6,91€/dia, sent el més car de tot l'Estat espanyol. Tot i que a Catalunya aquest curs 2023-2024 s'ha augmentat la partida destinada a beques menjador (en part per compensar l'augment de preu del menú) i han augmentat les beques que cobreixen el 100% del cost, **100.000 infants s'han quedat fora**⁹⁶. A més gairebé la meitat de les beques que s'atorguen només cobreixen el 70% del cost, situació que fa que moltes famílies no puguin assumir el 30% restant i aquestes són només una solució parcial durant el curs escolar que exclou els mesos d'estiu.

ABANDONAMENT ESCOLAR

Segons dades de l'Agència Catalana de la Joventut, **l'abandonament escolar**

94 Recetas que educan. Los 10 ingredientes de una buena política de becas y ayudas al comedor escolar. Educo

95 Dades de l'Enquesta de Condicions de Vida 2022

96 Dades Departament d'Educació, setembre 2023.

prematuro és del 16,9% (19,5% dels nois i 14,2% de les noies) **i situa Catalunya al capdavant dels països de la UE, per sobre de la mitjana espanyola (13,3%) i europea (9,7%)**. Durant l'any 2022, un total de 97.062 persones joves van abandonar prematurament el sistema educatiu a Catalunya.

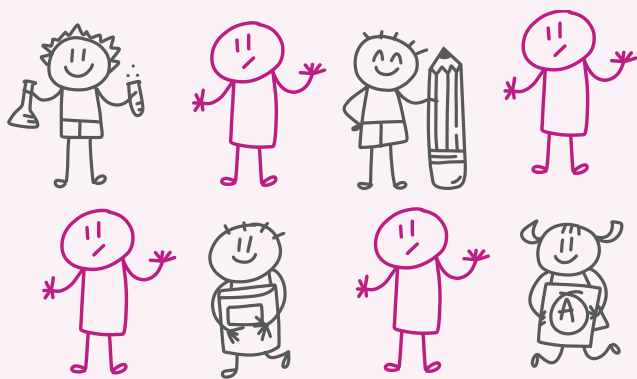
100.000
infants i adolescents
 no han obtingut cap
 beca menjador durant 2022

El **gradient socioeconòmic en la taxa d'abandonament es dona en la repetició de curs** i és clau per entendre l'elevada **taxa de repetició a Espanya (28,7%)**, molt per sobre de la mitjana de l'OCDE (11%)⁹⁷.

Prop d'un 15% dels joves catalans d'entre 18 i els 24 anys no tenien cap titulació més enllà

97 Estudi Pobresa infantil i desigualtat educativa a Espanya. Alt Comissionat contra la pobresa infantil, 2020.

de l'ESO ni estaven estudiant durant l'any 2021 (la xifra és pràcticament del doble amb la població més vulnerable). En xifres generals, gairebé **1 de cada 10 alumnes no obté**

50%

d'alumnes amb menys recursos **no tenen cap tipus de beca**

la titulació d'ESO, 1 de cada 4 matriculats a batxillerat abandona abans d'acabar i 4 de cada 10 matriculats a cicles de grau mitjà tampoc no els acaben⁹⁸.

A Catalunya, **1 de cada 5 joves de famílies amb ingressos baixos abandona els**

⁹⁸ Informe L'abandonament escolar prematur a Catalunya. Fundació Jaume Bofill, 2022.

estudis, afectant majoritàriament els nois⁹⁹ de famílies amb baix nivell d'ingressos, amb progenitors amb feines no qualificades i que viuen en zones rurals. **L'origen geogràfic dels joves també incideix en l'abandonament educatiu prematur: mentre abandona un 13,2% dels nadius, ho fa un 22,4% dels d'origen migrat.** Pel que fa als ingressos de la llar, els joves que viuen en llars amb més ingressos econòmics abandonen per sota de l'1% mentre que aquells que viuen en llars amb menys ingressos ho fan en gairebé un 20%¹⁰⁰.

La població catalana entre 15 i 29 que ni estudia ni treballa s'ha reduït lleugerament del 15% al 2019 al 13% al 2022. El 17,2% dels joves espanyols d'entre 18 i 24 anys no estan escolaritzats, ni tenen feina o s'estan formant. Això és 2,5% punts més que la mitjana dels països de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), que és del 14,7%.

⁹⁹ Els nois abandonen els estudis el doble (19,4%) que les noies (9,7%). IDESCAT i Enquesta de Població Activa. Ministeri d'Educació i Formació Professional (2022).

¹⁰⁰ Informe L'abandonament escolar prematur a Catalunya. Radiografia de la situació actual, Fundació Jaume Bofill, 2022.

ALUMNES AMB NECESSITATS ESPECIALS (NESE)

Es considera una necessitat educativa especial el decalatge que es produeix entre les capacitats de l'alumne i les exigències del context. La infància i adolescència amb algun tipus discapacitat entren en la categoria de NESE (necessitats específiques de suport educatiu). Aquest **curs 2023-2024 el percentatge d'infants NESE s'ha enfiat fins al 24%**, xifra que suposa el triple del curs 2021-2022.

Segons dades de la Fundació Jaume Bofill, al **conjunt de Catalunya la ràtio d'alumnes NESE per professional de l'EAP és d'aproximadament 35 alumnes**. La insuficiència de recursos addicionals i d'atenció intensiva i la manca de preparació per a la inclusivitat entre el professorat ordinari limiten un desplegament amb garanties del Decret d'educació inclusiva.

Els **recursos d'acompanyament a l'alumnat presenta el 56% de les vulneracions durant 2022**. Principalment, es detecten la negació o el no oferiment d'hores suficients del servei de vetlladors/es escolars i de monitors/es per a activitats escolars. Aquest fet repercuteix en la manca d'atenció, suport i acompanyament a l'alumnat amb necessitats educatives especials (en els diferents nivells i centres educatius

ordinaris), de manera que no els permet gaudir del dret a l'educació igual que la resta d'infants i adolescents que ocupen les aules¹⁰¹. En alguns casos, fins i tot les famílies d'alumnes són pressionades a limitar el temps d'escolarització dels seus fills i filles durant poques hores al dia a causa de la manca de recursos i coneixement dels i les professionals del centre¹⁰².

Cal que l'administració pública adopti les mesures necessàries a fi de garantir l'escolarització d'infants i joves amb discapacitat dins del sistema d'ensenyament ordinari, dins del model d'escola inclusiva. El plantejament pedagògic ha de ser obert, flexible i adaptat a la diversitat d'estils i ritmes d'aprenentatge perquè les famílies puguin tenir el dret de decidir on volen que siguin escolaritzats els seus fills i filles.

En els últims 5 cursos, les hores setmanals de vetlladors gairebé s'han doblat, passant de 28.324 a 54.697, i el pressupost destinat a monitoratge també ha crescut, en aquest cas més del doble. Mentre que el curs 2019-2020 s'hi destinaven 13.608.122,27 euros, aquest curs 2023-2024 hi ha 29.289.749,23 euros per a la contractació de vetlladors. Però aquest increment no és suficient

¹⁰¹ Radar Ecom. Vulneracions de drets Discapacitat física i/o orgànica Informe 2022. 3a edició

¹⁰² Síndic de Greuges de Catalunya. L'educació inclusiva a Catalunya. Setembre 2021

perquè el nombre d'alumnat amb aquestes necessitats també ha crescut fins al 27% passant de 28.299 **alumnes amb necessitats educatives especials** per alguna dificultat motriu o d'aprenentatge el curs 2019-20 a **35.910 alumnes aquest curs 2023-2024**, tenint en compte totes les etapes: infantil, primària i secundària¹⁰³.

Més enllà dels vetlladors, hi ha un perfil d'alumnat amb el qual aquesta figura no és suficient. Calen professionals com logope-

En una classe de 25 infants,
**4 no faran cap activitat
extraescolar**
aquest curs 2023-2024.

des, per aquell alumnat amb problemes de comunicació, i/o estendre la figura d'infermeria escolar per l'alumnat amb necessitats sanitàries. Això no depèn només del

Departament d'Educació sinó d'un millor treball interdepartamental.

També s'ha de poder garantir la igualtat d'oportunitats a l'hora de participar en activitats com l'espai de menjador, sortides escolars, colònies, esports, entre d'altres. Encara que tots els infants i joves tenen dret a l'esport i al lleure, sovint manquen professionals especialitzats de suport a les activitats de fora de l'aula. Aquesta necessitat de professionals ha d'anar acompanyada de la importància que estiguin formats (el cos docent i el personal d'atenció directa) pel que fa tant a l'escola inclusiva i el model social de la discapacitat com a les metodologies d'atenció a la diversitat.

ACTIVITATS DE LLEURE EDUCATIU FORA D'HORARI ESCOLAR

A Catalunya, el **32,4% de la població de 3 a 14 anys té un estil d'oci actiu, és a dir, com a mínim fa una hora al dia d'esport o de joc al parc o al carrer. Mentre que el 45,8% de la població de 3 a 14 anys té un estil d'oci sedentari, és a dir, està 2 hores o més diàries davant d'una pantalla com**

¹⁰³ Dades Departament d'Educació.

el mòbil, la TV, l'ordinador o jugant a videojocs¹⁰⁴.

Des de l'any 2018, la participació dels infants a les activitats extraescolars ha tingut una tendència decreixent, amb una caiguda de prop de 10 punts percentuals en el període 2018-2021, en part a causa de la pandèmia i de les dificultats econòmiques que travessen moltes famílies¹⁰⁵.

La Fundació Jaume Bofill alerta que **en una classe de 25 infants, 4 no faran cap activitat extraescolar aquest curs 2023-2024. En total, 140.000 infants i adolescents i en un 77% dels casos el preu és el principal motiu. Si bé un 92% dels infants i adolescents entre 6 i 15 anys de classe alta pràctica activitats educatives a les tardes, la xifra cau fins a un 66% si ens fixem en la població més vulnerable.**¹⁰⁶

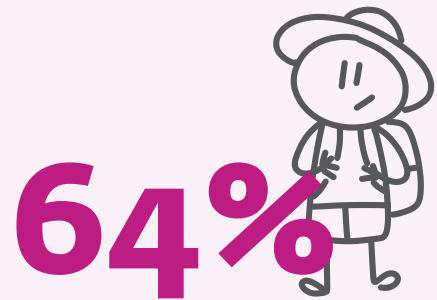
El 46% dels infants de 3 a 14 anys no participen en activitats extraescolars esportives durant el curs escolar, i el 65,4% no participen en activitats extraescolars no esportives. **Els infants de famílies amb situacions de vulnerabilitat participen quasi**

104 Enquesta de salut de Catalunya, 2022. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut; 2023.

105 Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

106 La cara i la creu de la participació extraescolar. Oportunitats i desigualtats educatives. Baròmetre 360. Catalunya 2022.

5 vegades menys a les activitats extraescolars no esportives que els infants de famílies amb més capital educatiu. **El 64%**

64%
d'infants i adolescents
no han participat en
activitats d'educació en el
lleure durant l'estiu de 2022

d'infants i adolescents no han participat en activitats d'educació en el lleure durant l'estiu¹⁰⁷.

Aquest estiu 2023 han participat a Catalunya **592.045 infants i adolescents en activitats esportives o de lleure educatiu**, uns 21.912 més que l'any 2022, segons les dades aportades pel Departament de Drets Socials de la Generalitat. En concret, les activitats de lleure educatiu han congregat 451.408 infants i joves (10.567 més

107 Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

que el 2022) i les esportives han comptat amb 140.637 participants (11.325 més). Drets Socials ha destinat aquest 2023 un total de 260.000€ en ajuts per cobrir les necessitats

1 de cada 3 infants participen de les activitats esportives o de lleure educatiu durant les vacances

especials de monitoratge dels participants amb discapacitat o dependència, aquesta mesura ha permès que 211 infants i joves prenguessin part de les activitats de lleure.

En percentatge, aquesta participació equival a només un 33% del total d'infants de Catalunya, això vol dir que només 1 de cada 3 infants participen de les activitats de vacances¹⁰⁸. **L'any 2022, 4 de cada 10 infants van quedar-se sense activitats d'estiu, els de nivell econòmic alt van tenir una**

¹⁰⁸ Direcció General de Joventut. (Font IDESCAT).

participació del 72% i els de nivell baix del 41%¹⁰⁹.

Hi ha **infants amb discapacitat** que encara han de pagar un sobrecost per poder participar en activitats de lleure educatiu. Hi ha nombroses queixes per la manca d'oportunitats, especialment dels infants amb discapacitat, a l'hora d'accedir a aquestes activitats i serveis, i pels dèficits en la formació del personal educador i en la provisió de personal de suport per part de l'Administració afectada que acompanyi aquests infants. De vegades, a causa de la **manca de suports o de formació del personal educador i de la manca d'accessibilitat de les instal·lacions i/o de les mateixes activitats** no s'admeten els infants amb discapacitat a les activitats o es produeixen situacions d'exclusió o d'expulsió posteriors a l'admissió per les dificultats d'atendre les seves necessitats educatives especials. En algunes ocasions són les mateixes famílies dels infants amb necessitats educatives especials les que han de sufragar el cost dels suports per garantir la participació d'aquests infants en entorns de lleure ordinaris¹¹⁰.

El lleure inclusiu d'infants i joves encara no és una realitat a tot Catalunya. Si bé en època d'estiu es fan més visibles les

¹⁰⁹ Enquesta Educació 360, 2023.

¹¹⁰ Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.

mancances (en colònies i casals d'estiu), també durant la resta de l'any s'alerta que sovint els mateixos espais que utilitzen els esplais i caus no són accessibles; alhora, a vegades, les monitores i els monitors desconeixen com gestionar el suport als infants i joves amb necessitats específiques. Cal tenir en compte també el dret a l'oci dels i les joves per a les quals és molt difícil trobar una oferta d'activitats adaptades a la seva edat i preferències¹¹¹.

Conclusions

Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom és l'objectiu de desenvolupament sostenible número 4 de l'Agenda 2030. Només invertint en un sistema educatiu equitatiu, que tingui en compte les necessitats de cada infant i incorporant la mirada 360 d'educació a temps complet, s'avançarà per trencar el cercle de la pobresa i la desigualtat en pro de la igualtat d'oportunitats.

D'aquest eix, les dades més alarmants són les d'abandonament escolar prematur. Tot i que des del 2019 s'ha passat del 19% al 16,9%, Catalunya continua molt per sobre dels

països de la UE (9,7%) i de la mitjana espanyola (13,3%).

Per al 2030, l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 4 estableix que cal eliminar les disparitats de gènere en l'educació i garantir l'accés en condicions d'igualtat de les persones en situació de vulnerabilitat, incloses les persones amb discapacitat i els nens i nenes en situacions de vulnerabilitat, a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional

Les dades també ens mostren que la participació en les activitats d'educació no formal és un factor generador de desigualtats a la infància perquè no tothom pot accedir a les activitats educatives fora de l'horari lectiu.

Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es demana a les Administracions Públiques:

- Crear un pacte global en educació més enllà dels cicles polítics.
- Garantir l'accés universal a l'educació pública 0-3 anys perquè s'ha demostrat que és una de les mesures més eficaçes per reduir la desigualtat social.
- Fer polítiques efectives que permetin acabar amb la segregació escolar per garantir una escolarització equilibrada en pro de l'equitat i la igualtat d'oportunitats. Eliminar les desigualtats entre centres

¹¹¹ Radar Ecom. Vulneracions de drets Discapacitat física i/o orgànica Informe 2022. 3a edició

finançats públicament que comporten una major segregació.

- Assolir l'objectiu europeu del 10% d'abandonament escolar prematur.
- Treballar perquè l'escola inclusiva sigui una realitat a Catalunya, garantint l'accessibilitat de totes les escoles, oferint un pla de formació integral als equips directius i tota la comunitat educativa, establir un sistema d'avaluació basat en l'assoliment dels objectius personals, i incrementar els suports intensius i els equips d'atenció psicopedagògica (internalitzant els vetlladors i altres professionals com logopedes i estendre la figura d'infermeria escolar), i reduir la ràtio a 20 d'alumnes NESE.
- Garantir i ampliar les beques menjador a tots aquells infants i assegurar la gratuïtat del menjador per aquells nens i nenes en risc de pobresa.
- Desplegar la llei d'infància pel que fa a l'àmbit del lleure.
- Universalitzar el lleure educatiu, reconeixent-lo com a agent educatiu, fent un tàndem amb l'educació lectiva i millorant la coordinació entre els diferents àmbits educatius.
- Garantir a tots els infants i adolescents entre 6 i 15 anys de Catalunya una activitat extraescolar durant el curs d'una durada

mínima d'una hora setmanal, i dues setmanes d'educació en el lleure a l'estiu. ambdues activitats serien opcionals i de lliure elecció per als infants i adolescents, però d'obligada garantia de compliment per les Administracions Públiques.

- Augmentar l'oferta pública de places de lleure inclusives, amb personal format per entitats del tercer sector especialitzades, dirigides a col·lectius d'infants i adolescents amb discapacitat i en risc d'exclusió.

En aquest àmbit, hi ha també reptes compartits tant les Administracions Públiques com per les entitats socials:

- Cotreballar en educació per generar alternatives de segona oportunitat per a infants i joves que fracassen en el sistema educatiu ordinari.
- Realitzar activitats de sensibilització a la població general per explicar la importància d'altres educacions: lleure, cultural i esportiva, entre altres.
- Adoptar el model d'avaluació per competències en l'àmbit del lleure educatiu.
- Cotreballar amb el Departament d'Educació per oferir recorreguts formatius especialitzats a professionals/docents dels centres educatius més enllà de la seva etapa acadèmica, segons les necessitats.

Catalunya

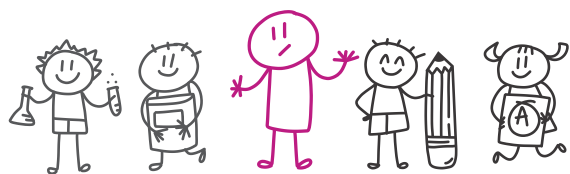
2022

15%

dels joves catalans d'entre 18 i els 24 anys no tenien cap titulació més enllà de l'ESO ni estaven estudiant durant l'any 2021 (la xifra es pràcticament del doble amb la població més vulnerable)

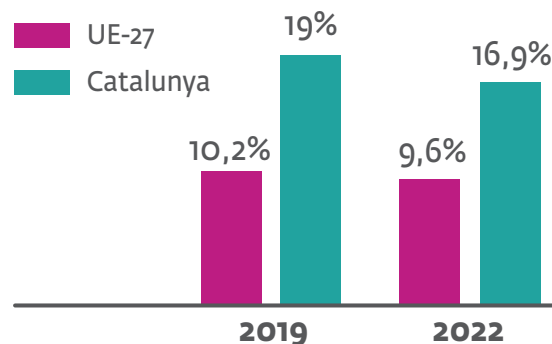
el 2022 representava **97.000 joves**

ABANDONAMENT PREMATUR

1 de cada 5 joves de famílies amb ingressos baixos abandona els estudis

Taxa d'abandonament prematur dels estudis

ALUMNES NESE

Núm. d'alumnes amb necessitats educatives especials (infantil, primària i secundària).

28.299 alumnat NESE

CURS 2019-2020

35.910 alumnat NESE

CURS 2023-2024

+27%
Increment

Ràtio d'alumnes NESE per professional de l'EAP és d'aproximadament

35

alumnes

7 Mesures excepcionals de protecció

En aquest apartat, es tracten les mesures de protecció internacional que s'apliquen en infants i adolescents migrats sols a Catalunya i les accions socials dutes a terme per la justícia juvenil adreçades als adolescents d'entre 14 i 18 anys.

El terme legalment utilitzat en aquesta matèria és Menors Estrangers No Acompanyats MENA, si bé davant la creixent onada d'odi i racisme a Europa en general i en l'estat espanyol el particular, moltes entitats i agents han optat per utilitzar el terme NNANA (nens, nenes i adolescents no acompanyats).

LLEIS QUE REGULEN AQUEST ÀMBIT

- › Llei 8/2002, de 27 de maig, de modificació de la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, i de regulació de l'atenció especial als adolescents amb conductes d'alt risc social.
- › Llei 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil.
- › Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- › Llei Orgànica 8/2006, de 4 de desembre de 2006, per la qual es modifica la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.
- › Llei 12/2009, de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària.
- › Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- › Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència (LOPIVI).

PRINCIPALS DADES

El nombre de joves que emigren dels seus països per falta d'oportunitats és cada cop més elevat. **L'any 2020, els joves migrants (d'entre 15 i 24 anys) representaven l'11,3% de la població migrant total i el 2,6% de la població total de joves a escala mundial**¹¹².

A Catalunya, segons dades de l'informe estadístic mensual de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) actualitzades a mes de desembre de **2022, va arribar un total de 2.392 NNANA, dels quals el**

5,2 % eren noies. El 47,3% procedents de països subsaharians, el 33,4% del Marroc, el 7,3% d'Ucraïna, el 6% del Magreb (excloent Marroc) i el 6% restant d'una altra nacionalitat. Aquest darrer any es trenca la tendència d'anys anteriors en què els joves marroquins eren majoria. **Durant l'any 2023 i fins al mes de setembre, han arribat 1.424 MNANA, els quals el 95% són de sexe masculí i el 88% tenen entre 16 i 17 anys**¹¹³.

Quan parlem de NNANA tendim a imaginar nois perquè majoritàriament aquest n'és el perfil. Però no hem d'oblidar que existeix un col·lectiu de noies, sovint invisibilitzades, que en moltes

¹¹² Migration Data Portal, 2021. Organització Internacional per a les Migracions (IOM) forma part del Sistema de les Nacions Unides.

¹¹³ Informe estadístic mensual. DGAIA, Setembre 2023.

ocasions es vinculen a les xarxes de prostitució. Aquest fet ens situa en un altre àmbit d'intervenció i redimensiona el problema.

No tenim dades específiques en el sector de la protecció. Segons dades de l'informe Estadístic Mensual de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) del mes de juny de 2023, sobre població infantil i adolescent en mesura protectora, el 43,3% eren de nacionalitat estrangera, sent el 26,6% estrangers sense referents familiars i el 16,6% estrangers amb referents familiars.

En un estudi fet per l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat¹¹⁴, les dades genèriques del col·lectiu d'immigrants ens mostren que **el 42% dels joves entre 15 i 18 anys tutelats per la Generalitat són de nacionalitat estrangera. Només el 29% de les noies tutelades són estrangeres, davant el 53% dels nois. En recursos d'emancipació, el percentatge d'estrangers creix fins a un 58%**. Malgrat que existeixen més realitats i més perfils, aquests descrits són els que hi són presents fonamentalment en

¹¹⁴ L'Àrea de Suport a Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET) és la unitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) que ofereix a joves tutelats, extutelats o amb un alt grau de dificultat social entre 16 i 21 anys l'accés a recursos i serveis en diferents àmbits: habitatge, inserció laboral, seguiment socioeducatiu i psicològic, suport afectiu, suport econòmic i jurídic, principalment, per tal que assoleixin una plena inserció en una situació d'autonomia i independència.

l'àmbit de l'emancipació, presentant problemàtiques, recursos i serveis diferents.

CONCLUSIONS

En aquest eix és important remarcar que cal reforçar les polítiques relacionades amb la infància i l'adolescència, col·locant a l'epicentre l'interès superior dels infants com a titulars de drets i no com a subjectes de protecció. En aquest sentit, s'ha de promoure i assegurar els drets humans i llibertats fonamentals, protegint-los de qualsevol forma de violència i desprotecció.

Com a conclusió d'aquest eix, des de la PINCat es demana a les Administracions Públiques:

- Complir amb els drets de la infància i adolescència migrada sola, recollits a la CDI mitjançant les lleis i eines ja existents.
- Simplificar els tràmits de les Administracions Públiques vinculats a la infància i les seves famílies, garantint un tracte igualitari independentment del seu origen i situació administrativa.
- Revisar el sistema de protecció de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA), ordenant els serveis residencials destinats a NNANA

per garantir serveis adaptats a les necessitats existents, unificar criteris pel que fa al desenvolupament dels serveis i evitar un sistema de protecció dual en funció de l'origen dels infants i adolescents.

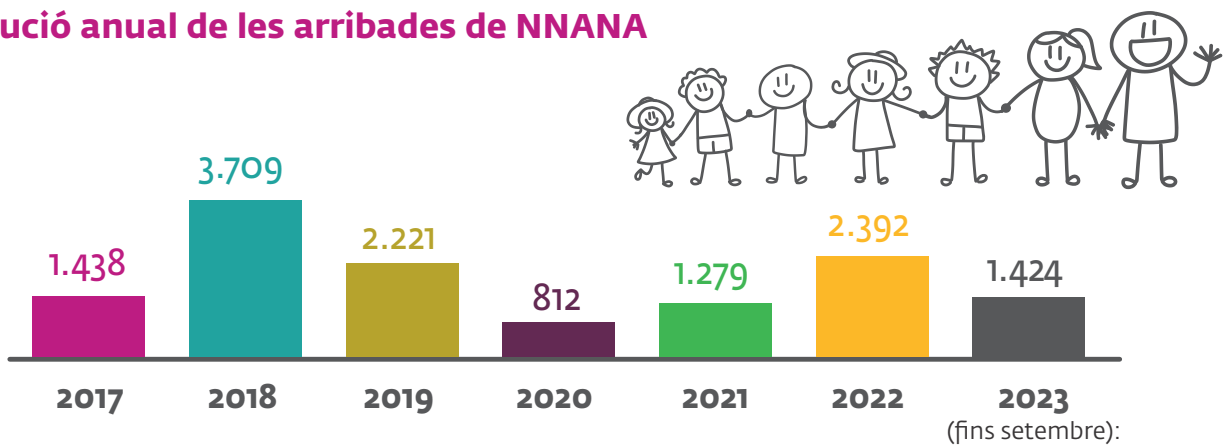
- Revisar els acords internacionals per equiparar els drets dels infants i joves migrats sols als de la resta d'infants.

En aquest àmbit, hi ha també reptes compartits tant per les Administracions Públiques com per les entitats socials:

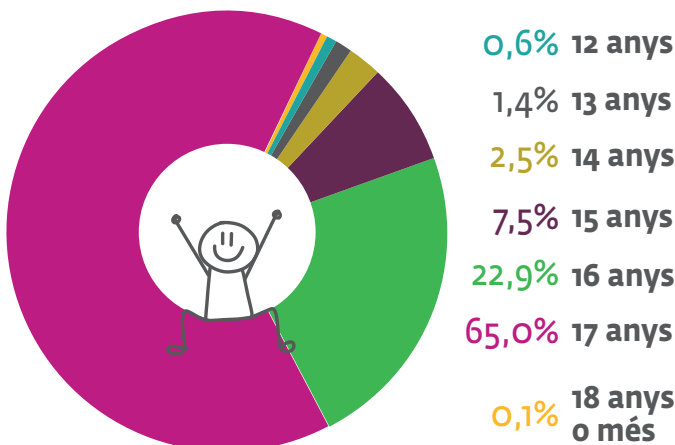
- Fomentar programes intergeneracionals i interculturals per sensibilitzar sobre les necessitats i característiques d'infants i adolescents.

NNANA A CATALUNYA

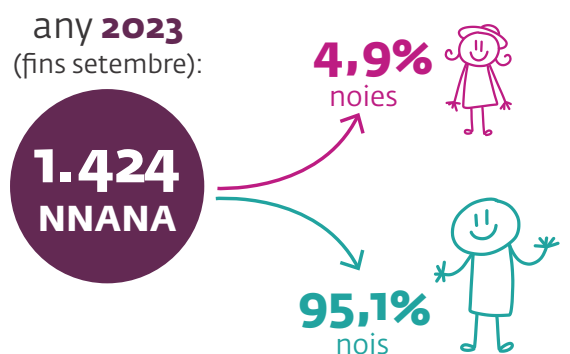
Evolució anual de les arribades de NNANA

Distribució segons el grup d'edat. 2023

Distribució segons sexe

Conclusions Generals

Les xifres de vulnerabilitat en la infància i adolescència són alarmants i situen Catalunya com un dels territoris amb els pitjors indicadors d'arreu de l'Estat. La resposta de les diferents Administracions no és suficient per garantir els seus drets.

Una de les claus per a l'eradicació de la pobresa i/o l'exclusió social a la infància és el desenvolupament de polítiques d'àmbit autonòmic perquè Catalunya té delegades les competències de serveis socials, educació, sanitat, habitatge i la garantia d'ingressos en forma de polítiques com ara les rendes mínimes d'inserció.

En termes generals, cal una major inversió en polítiques socials perquè Espanya inverteix l'1,6% del PIB quan la mitjana europea se situa al 2,5%.

Des de la PINCat es reclama polítiques públiques urgents enfocades a reduir les desigualtats que pateix la infància i que impliqui totes les administracions catalanes de forma transversal, tenint en compte les següents accions de manera prioritària:

- ▶ Promoure el coneixement dels drets dels infants, fomentant l'aplicació pràctica dels mateixos per part de totes les persones professionals en totes les seves actuacions.
- ▶ Desplegar la llei d'oportunitats de la infància, incloent-hi reglaments específics, i incrementar la seva dotació pressupostària, des de la perspectiva de l'accessibilitat i l'equitat.
- ▶ Desenvolupar polítiques de rendes sistematitzades i àmplies que permetin a les famílies fer front a les necessitats de la infància i adolescència i reduir el greuge econòmic.
- ▶ Augmentar i millorar la coordinació entre tots els àmbits (salut-educació-serveis socials-cultura, etc.) i administracions (autonòmica i local), creant equips interdisciplinaris per millorar l'atenció a la infància i adolescència.
- ▶ Recollir dades i generar indicadors per avaluar el nivell de cobertura dels drets en matèria d'infància i adolescència.
- ▶ Millorar l'accessibilitat a la informació, als tràmits i a les gestions de les Administracions Públiques per part d'infants i les seves famílies.
- ▶ Incorporar la participació activa de la infància i adolescència en els processos de generació de normatives que l'afecten i en la posterior avaluació.

SÍNTESI DELS PRINCIPALS REPTES DE L'INFORME

DRETS I LLIBERTATS	<p>Sensibilitzar i formar la infància en drets i vulneracions, a més de fer visible situacions de risc social i de minories en general tant per part de les administracions públiques com de les entitats del tercer sector social.</p> <p>Crear espais per donar veu i permetre la participació en primera persona d'infants i adolescents per conèixer l'opinió d'aquests i incorporar-la en la presa de decisions, tant a través d'òrgans de participació liderats per l'Administració com en espais de participació d'entitats i plataformes socials.</p>
VIOLÈNCIES	<p>Sensibilitzar la societat per lluitar contra l'estigma que pateix la infància que viu situacions de violència per millorar la seva identificació i prevenció.</p> <p>Establir protocols de prevenció i d'acompanyament tenint en compte la Planificació Centrada en la Persona per a la infància que pateix violència entre iguals en col·laboració entre les Administracions Públiques i les entitats del tercer sector social, promovent la construcció d'entorns de bon tracte cap a la infància.</p> <p>Dotar recursos per a la formació i acompanyament del conjunt de la comunitat educativa per a incidir en una major educació afectivosexual per a la infància, l'adolescència i les persones joves amb la finalitat que tinguin més i millors eines per detectar situacions de violència sexual i establir relacions més sanes i segures.</p>
ENTORN FAMILIAR, INCLUSIÓ I POBRESA	<p>Desenvolupar polítiques d'acompanyament i suport a les famílies, oferint tota la informació necessària perquè siguin les mateixes famílies qui prenguin les decisions de manera conscient i amb tota la informació necessària disponible.</p> <p>Formar en salut mental i discapacitat a les persones professionals que atenen infants i adolescents.</p> <p>Generar ecosistemes socioeducatius, entesos com a espais col·laboració entre Administracions de diferents nivells i àmbits (educació, salut, etc.) i entitats, per conèixer i abordar millor les necessitats reals de la infància tutelada per poder desenvolupar projectes amb una mirada integral que incloguin itineraris a llarg termini fins a l' emancipació dels infants.</p>
DISCAPACITATS	<p>Reforçar el treball interdepartamental per garantir uns models d'atenció integrada, flexible i amb circuits més clars.</p> <p>Reconèixer el servei de respir a la cartera de Serveis Socials.</p>

SALUT I BENESTAR	<p>Avançar en el desenvolupament de projectes comunitaris que tinguin una major implicació de les famílies, posant les persones usuàries al centre, per abordar noves necessitats no cobertes d'infants i adolescents.</p> <p>Compartir i donar a conèixer bones pràctiques en matèria de salut, com per exemple la desinstitucionalització d'infants amb discapacitat.</p>
EDUCACIÓ, LLEURE I ACTIVITATS CULTURALS	<p>Crear un pacte global en educació, que tingui en compte tots els agents, més enllà dels cicles polítics.</p> <p>Assolir l'objectiu europeu del 10% d'abandonament escolar prematur i cotreballar amb educació per generar alternatives de segona oportunitat per a infants i joves que fracassen en sistema educatiu ordinari.</p> <p>Treballar perquè l'escola inclusiva sigui una realitat a Catalunya, garantint l'accessibilitat de totes les escoles, oferint un pla de formació integral als equips directius i tota la comunitat educativa, establir un sistema d'avaluació basat en l'assoliment dels objectius personals, i incrementar els suports intensius i els equips d'atenció psicopedagògica (internalitzant els vetlladors i altres professionals com logopedes i estendre la figura d'infermeria escolar), i reduir la ràtio a 20 d'alumnes NESE.</p> <p>Universalitzar el lleure educatiu, reconeixent-lo com a agent educatiu, fent un tàndem amb l'educació lectiva i millorant la coordinació entre els diferents àmbits educatius.</p>
MESURES EXCEPCIONALS DE PROTECCIÓ	<p>Vetllar pel compliment dels drets de la infància i adolescència migrada sola, recollits a la CDI mitjançant les lleis i eines ja existents, i revisar el sistema de protecció de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA), ordenant els serveis residencials per garantir serveis adaptats a les necessitats existents, unificar criteris pel que fa al desenvolupament dels serveis i evitar un sistema de protecció dual en funció de l'origen dels infants i adolescents.</p>

BIBLIOGRAFIA

DRETS I LLIBERTATS

- › Participació infantil i educació. Escola, Lleure i Consells d'Infants. Universitat de Barcelona, 2014
- › Encuesta sobre equipamiento y uso de tecnologías de información y comunicación en los hogares. INE, 2022.
- › Informe La protecció dels infants i els adolescents en l'entorn digital. Síndic de Greuges, 2022.
- › Impacto de la tecnología en la adolescencia relaciones, riesgos y oportunidades. Un estudio comprensivo e inclusivo hacia el uso saludable de las TRIC. UNICEF, 2022.
- › Drets digitals d'infants i adolescents a Catalunya. Projecte en el marc de la Carta catalana per als drets i les responsabilitats digitals. Direcció General de Societat Digital, Departament d'Empresa i Treball. Generalitat de Catalunya i Fundació Ferrer i Guàrdia. Novembre 2022.
- › Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies de la informació i la comunicació a les llars. Idescat, 2022
- › Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. Informe sobre Adicciones Comportamentales 2021: Juego con dinero, uso de videojuegos y uso compulsivo de internet en las encuestas de drogas y otras adicciones en España EDADES y ESTUDES. Madrid: Ministerio de Sanidad. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas, 2022

- › Estudi sobre la bretxa digital. Generalitat de Catalunya Departament d'Empresa i Treball Direcció General de Societat Digital, 2022

VIOLÈNCIES

- › Barjola, N.; de la Fuente Vázquez, M.; Rodó-Zárata, M. (coordinadores). 2021. Violències masclistes en l'etapa juvenil a Catalunya.
- › DOSSIER ESTADÍSTIC VIOLÈNCIES MASCLISTES dades elaborades per l'Observatori de la Igualtat de Gènere. Novembre 2022.
- › Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.
- › LES DONES A CATALUNYA 2022. Institut Català de les Dones. Observatori de la Igualtat de Gènere. Gener de 2023.
- › Salut Mental, Perspectiva de Gènere i Atenció a les Violències Masclistes des dels Serveis Socials. Departament de Drets Socials, 2023
- › Save the Children (2023). POR UNA JUSTICIA A LA ALTURA DE LA INFANCIA. Análisis de sentencias sobre abusos sexuales a niños y niñas en España
- › Situación del alumnado con trastorno del espectro del autismo en España. Por Confederación Autismo España, 2021.

ENTORN FAMILIAR, CURES ALTERNATIVES, INCLUSIÓ I POBRESA

- › Informe sobre exclusió i desenvolupament social a Catalunya Resultats de l'enquesta sobre integració i necessitats socials. Fundació FOESA, 2021.
- › Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.
- › Estat de la joventut 2022 Informe anual elaborat a partir de les darreres dades del Sistema d'indicadors de l'Observatori Català de la Joventut.
- › El cost de la criança al 2022 Catalunya. Save the Children.
- › Acebillo-Baqué, M. (Coord.). 2022. Inseguretat econòmica i desigualtats entre la joventut catalana. Una anàlisi basada en la perspectiva de la interseccionalitat.
- › AQUÍ NO S'HI POTVIURE. Una anàlisi de les dificultats de les famílies per pagar l'habitatge a Catalunya. Save the Children (2023).
- › IDESCAT i Enquesta de Població Activa. Ministeri d'Educació i Formació Professional (2023).
- › El Estado de la pobreza en las Comunidades Autónomas 2023. EAPN-Es.
- › El greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Institut Municipal de Persones amb Discapacitat Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI

DISCAPACITAT

- › El despliegue de la garantía infantil en las niñas y niños con discapacidad: Programa de acción informe de resultados. Observatorio Estatal de Discapacidad
- › Informe de la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya. DINCAT, setembre de 2022
- › Servei Català de la Salut. Unitat d'Informació i Coneixement. Paràlisi cerebral i/o pluridiscapacitat: Catalunya, 2013-2019. Barcelona: Servei Català de la Salut; 2022. (Informes breus; 45/2022).

SALUT I BENESTAR

- › Observatori de Desigualtats en Salut. Desigualtats socioeconòmiques en la salut de la infància: malalties rellevants i la seva distribució a Catalunya. Dades per a polítiques públiques. Barcelona: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2020
- › Servei de Gestió i Anàlisi de la Informació per a la Planificació Estratègica. Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs a Catalunya, 2021. Barcelona. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya, octubre de 2022.
- › Aïllament en infants, adolescents i joves. Federació Salut Mental Catalunya. Versió Revisada 2022.
- › Les dones a Catalunya 2022, Observatori de la Igualtat de Gènere (OIG).

- Estat de la joventut 2022 Informe anual elaborat a partir de les darreres dades del Sistema d'indicadors de l'Observatori Català de la Joventut.
- Mompart Penina A, Planella Lleopart A. Informe de salut de Catalunya 2021. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut; 2023.
- Radiografia "La situació de la salut mental en el jovent català". Consell Nacional de la Joventut de Catalunya i Federació Salut Mental Catalunya (2023).
- Estudio PASOS 2022-2023. Gasol Foundation Europa.
- Save the Children (2022). Adéu a la dieta mediterrània: Nutrició i hàbits saludables de la infància a Catalunya.
- Estat de la joventut 2022 Informe anual elaborat a partir de les darreres dades del Sistema d'indicadors de l'Observatori Català de la Joventut.
- Les persones joves a Catalunya. Diagnosi de la situació actual i escenaris futurs. Observatori Català de la Joventut, 2022.
- Estudi Pobresa infantil i desigualtat educativa a Espanya. Alt Comissionat contra la pobresa infantil, 2020.
- Informe sobre els drets de l'infant. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2022.
- L'educació inclusiva a Catalunya. Sindicatura de Greuges de Catalunya, 2021
- Radar Ecom. Vulneracions de drets Discapacitat física i/o orgànica Informe 2022. 3a edició
- La cara i la creu de la participació extraescolar. Oportunitats i desigualtats educatives. Baròmetre 360. Catalunya 2022

EDUCACIÓ, LLEURE I ACTIVITATS CULTURALS

- La fórmula de l'equitat. Un finançament més just dels centres educatius. Fundació Jaume Bofill, 2021
- Recetas que educan. Los 10 ingredientes de una buena política de becas y ayudas al comedor escolar. Educo, maig 2023.
- Costas, E. (Coord.); Ferrer, C.; Taberner, P.; Cots, J. 2022. Les persones joves a Catalunya. Diagnosi de la situació actual i escenaris futurs.
- Informe L'abandonament escolar prematur a Catalunya. Radiografia de la situació actual. Fundació Jaume Bofill, 2022

MESURES EXCEPCIONALS DE PROTECCIÓ

- Estudi sobre la situació de la joventut migrada sense referents familiars a Catalunya. Universitat de Girona. Fundació del Barça, 2021.
- Del sistema de (des)protecció al carrer: Joventut migrada extutelada a Catalunya i vulneracions del dret a l'habitatge. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, 2022.

Autoria de les fotografies:

Unspash/Markus Spiske [portada/pàgina 54]

Unspash/Annie Spratt [pàgina 2/ pàgina 77]

Unspash/Dibakar Roy [pàgina 10]

Unspash/Arun Kuchibhotla [pàgina 18]

Unspash/Kabita Darlami [pàgina 28]

Unspash/Grab [pàgina 40]

Unspash/Rene Bernal [pàgina 44]

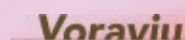
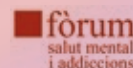
Unspash/Belle Maluf [pàgina 66]

Unspash/Sam Poullain [pàgina 70]

Unspash/Agence Olloweb [pàgina 78]

Amb la col·laboració de les entitats membres de la PINCat

La PINCat (Plataforma d'Infància de Catalunya) és la plataforma que representa més de 1.000 entitats socials que atenen i acompanyen la infància i adolescència en situació o risc d'exclusió social en diversos àmbits (salut, lleure educatiu, acció social, educació i formació).

La PINCat va néixer l'any 2011 sota el paraigua de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya amb l'objectiu de fer incidència per defensar i garantir els drets dels infants i adolescents.

Membre de:

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

plataforma
de infancia
espanya

Observatori
dels drets
de la Infància

Amb el suport del:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Drets Socials**